

unit

Studie veřejného prostranství

Náměstí Bohumila Hrabala

06——2021

unit

UNIT architekti, s.r.o.
Thákurova 9, 166 34 Praha 6
IČ : 63987309 DIČ: CZ63987309
+420 224 356 470
info@unitarch.eu

www.unitarch.eu

Náměstí Bohumila Hrabala

Studie veřejného prostranství

Zadavatel:

Městská část Praha 8
Zenklova 1 /35
180 00 Praha 8
kontaktní osoba:
Ing. arch. Lukáš Vacek, Ph.D

Ve spolupráci:

Akvo Praha, s.r.o.
Vězeňská 116/5
110 00 Praha 1
kontaktní osoba:
Ing. Miloš Vladyka

Zpracovatel:

UNIT architekti, s.r.o.
Thákurova 9
160 00 Praha 6
info@unitarch.eu
+420 224 356 470

Zpracovatelský tým:

Architektonické a urbanistické řešení:
prof. Ing. arch. Michal Kohout
doc. Ing. arch. David Tichý, Ph.D.
Ing. arch. Filip Tittl
Ing. arch. Lukáš Havelka
Ing. arch. Adam Jeřábek

Krajinářské řešení:
Land05, s.r.o.
Ateliér zahradní a krajinářské architektury
Ing. Martina Forejtová
MSc. Vladimír Novák

Umělecké ztvárnění odkazu Bohumila Hrabala:
doc. MgA. Dominik Lang

Dopravní řešení:
Syrový - dopravní ateliér, s.r.o.
Ing. Květoslav Syrový
Ing. arch. David Pfann

06———2021

Klíčové veřejné prostranství

Náměstí Bohumila Hrabala představuje významný přestupní uzel městské veřejné dopravy. Svojí polohou a navazující morfologií města patří mezi nejdůležitější pražská veřejná prostranství, které má možnost se stát nejen těžištěm a symbolem lokality, ale skutečným subcentrem městské čtvrti. Nově definované náměstí mění bariéru současného stavu v univerzálně využitelný veřejný prostor, který je schopný v dlouhodobých i krátkodobých cyklech měnit svůj způsob využití, umožňovat konání různých veřejných akcí, nebo poskytovat příjemná pobytová místa komunitě místních i ostatním návštěvníkům.

Náměstí pro 21. století

Návrh náměstí myslí vychází ze současných poznatků v oblasti environmentálních aspektů udržitelného rozvoje. Reaguje na změnu klimatu i na potřebu uživatelského komfortu ve veřejném prostoru. Vysazením množství stromů návrh výrazně snižuje tepelné ostrovy v místě. Důraz je kladen na zadržení dešťové vody a její přirozené vsakování pomoci retenční dlažby. Díky těmto principům je zachován charakter dlážděného náměstí a přitom prostor splňuje nejpřísnější standardy pro 21. století.

Umělecký vstup

K zobrazení odkazu a připomenutí spisovatele Bohumila Hrabala, který v Libni nedaleko místa náměstí bydlel, pohyboval se, tvořil, dýchal, byl přizván jeden z významných protagonistů současné umělecké scény Dominik Lang. V duchu spisovatelových zásad, jež nostalgii vlastního pomníku či sochy odmítal, vychází umělecká vrstva návrhu z konceptu prolínání běžných, ale zároveň do určité míry specifických prvků a situací, které lidé ve veřejném prostoru používají či zažívají. Celým architektonickým návrhem se prolíná jakási scéna situací, viditelná i skrytá. Situací, jejichž duch odkazuje na postoje i děje Hrabalovského světa. A každá situace s sebou přináší příběh, který zažívají jak lidé na náměstí, tak čtenáři knihy. Knihy, která vzniká ve spolupráci s celou plejádou našich současných spisovatelů jako paralela k návrhu náměstí, jehož motivy se stávají i motivy příběhů v knize. Kniha je náměstím a náměstí je knihou.

Obsah

Textová část

01 Urbanistické souvislosti 11
02 Architektonické řešení 21
03 Odkaz Bohumila Hrabala 41
04 Krajinářské úpravy 55
05 Dopravní řešení 63

Výkresová část

Architektonická situace ..... A
Dopravní situace ..... B

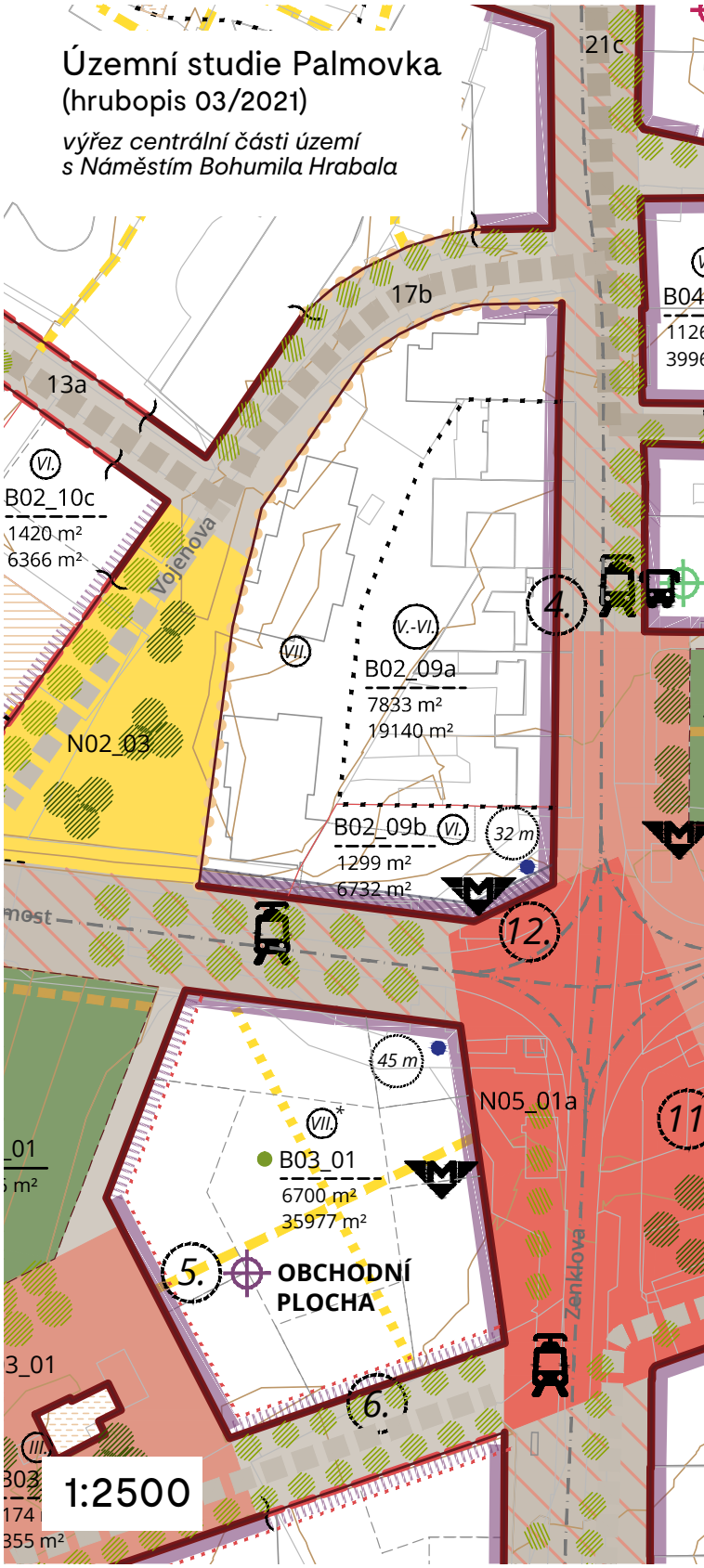
01

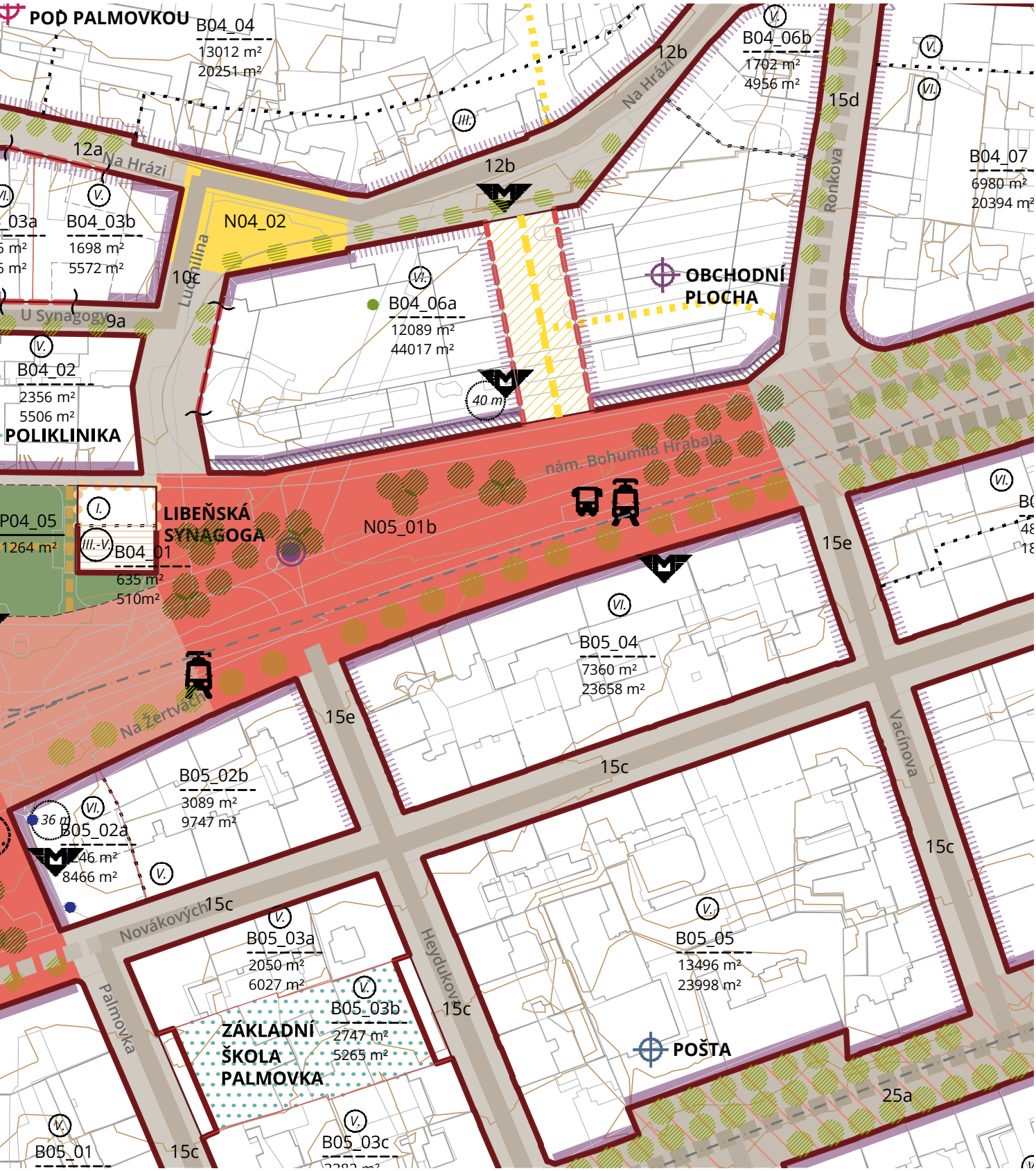
Urbanistické souvislosti

01.1/ ŘEŠENÉ ÚZEMÍ V KONTEXTU MĚSTA

Palmovka představuje důležité metropolitní subcentrum s významným potenciálem celoměstských vazeb a zároveň těžiště cele spodní části údolí Rokytky. Polohou v rámci urbanistické struktury a důležitostí uzlu veřejné dopravy je místo svým významem srovnatelné se smíchovským Andělem. Stávající situace tomuto potenciálu ale neodpovídá. Místo trápí nedořešené celoměstské dopravní vazby, nevyjasněná urbanistická struktura a nejasná artikulace charakteru a náplně jednotlivých veřejných prostranství.

Návrh náměstí přímo vychází ze zpracované územní studie širšího okolí, která řeší celkovou koncepci veřejných prostranství v lokalitě. Na územní studii navazuje běžící změna platného územního plánu Z3429 „Stabilizace dopravního řešení Palmovka“, která z řešeného území náměstí odstraňuje dříve uvažovanou dopravní spojnici pro individuální dopravu. V souladu s aktuální celkovou koncepcí rozvoje tohoto území tak dochází k transformaci Palmovky na intenzivní městské centrum se sítí pobytových veřejných prostranství. Náměstí Bohumila Hrabala tvoří spolu s křížením ulic Zenklovy a Na Žertvách („křižovatka Palmovka“) a předprostorem Libeňské synagogy ústřední veřejné prostranství Palmovky. Jde o tři městské prostory, z nichž každý má svou specifickou roli i charakter. Křižovatka představuje nejintenzivnější městský prostor, kde hrají klíčovou roli dopravní vztahy a přestupní vazby. Okolí synagogy vytváří reprezentativní formální prostor v těsné vazbě na tuto historickou budovu. Náměstí Bohumila Hrabala hraje roli pobytového městského prostoru s vazbou na aktivní parter okolní zástavby.

POD PALMOVKOU
B04_04
13012 m²
20251 m²
12b
Na Hrázi
B04_06b
1702 m²
4956 m²
15d
Rónkova
B04_07
6980 m²
20394 m²
12a
Na Hrázi
B04_03b
1698 m²
5572 m²
N04_02
Lucemina
10c
B04_06a
12089 m²
44017 m²
OBCHODNÍ PLOCHA
U Synagogy
9a
B04_02
2356 m²
5506 m²
POLIKLINIKA
40 m
nám. Bohumila Hrabala
LIBEŇSKÁ SYNAGOGA
B04_01
635 m²
510m²
N05_01b
15e
B05_04
7360 m²
23658 m²
Na Žertvách
B05_02b
3089 m²
9747 m²
36 m
B05_02a
8466 m²
15c
Vacínova
Novákových
B05_03a
2050 m²
6027 m²
Heydukova
B05_03b
2747 m²
5265 m²
ZÁKLADNÍ ŠKOLA PALMOVKA
B05_05
13496 m²
23998 m²
POŠTA
25a
Palmovka
B05_01
B05_03c

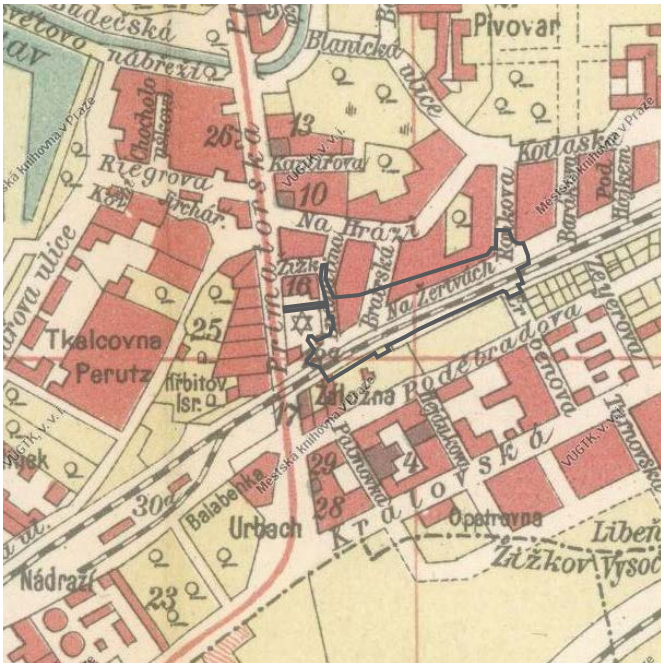
01.2/ ŘEŠENÉ ÚZEMÍ V PRŮBĚHU ČASU

Okolí náměstí Bohumila Hrabala a křižovatky Palmovka prošlo v průběhu času značnými proměnami. Předložená dvoustrana nastiňuje pomocí výběru historických otisků a map důležité milníky v místě náměstí či nedaleko něj.

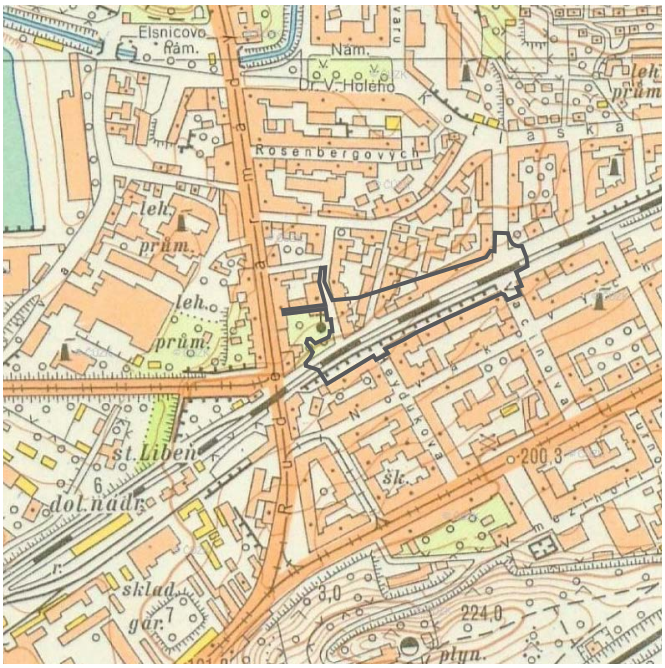
Stabilní katastr
1842

Z „císařských otisků“ je výrazně znatelná ulice Zenklova, tehdejší Boleslavská cesta, která se odděluje od dnešní Sokolovské ulice poblíž usedlosti Palmovka. Společně s ulicí Na Hrázi a pozůstatky původních osad (Libeň, židovské ghetto) tak tvoří nejstarší a zároveň nejstabilnější prvky v území. Místo dnešního náměstí je tvořeno pouze poli a loukami.

Plán VIII. části Prahy Libně a obcí sousedících
1900–1912

Povrchově vedená železnice protíná území Palmovky v 70. letech 19. století, prostupnost v severojižním směru je tímto do velké míry omezena. Právě ulicí Na Žertvách dlouhou dobu dominuje těleso železnice jdoucí středem v mírném zářezu. Jedná se o takzvanou severozápadní dráhu s nádražím Libeň dolní nádraží nedaleko dnešní křižovatky Palmovka a velkým nákladovým nádražím na Rohanském ostrově. Kolem železnice a významných ulic se rozvíjí pravidelná bloková struktura nájemních bytových domů, která je pro dané území čitelná dodnes.

Topografická mapa v systému S-1952
1938

V roce 1927 je dokončena rozsáhlá přestavba holešovického meandru. S touto rozsáhlou úpravou je spojeno nahrazení provizorního dřevěného mostu do Holešovic novým betonovým mostem podle návrhu Pavla Janáka a Františka Mencla - nynější Libeňský most. Záměr nového libeňského předpolí s navazujícími veřejnými prostranstvími se nikdy nerealizoval a tato velkorysá stavba tak dosud nenašla na Libeňské straně nikdy své adekvátní pokračování. Je dokončena bloková zástavba tvořící jižní stranu ulice Na Žertvách.

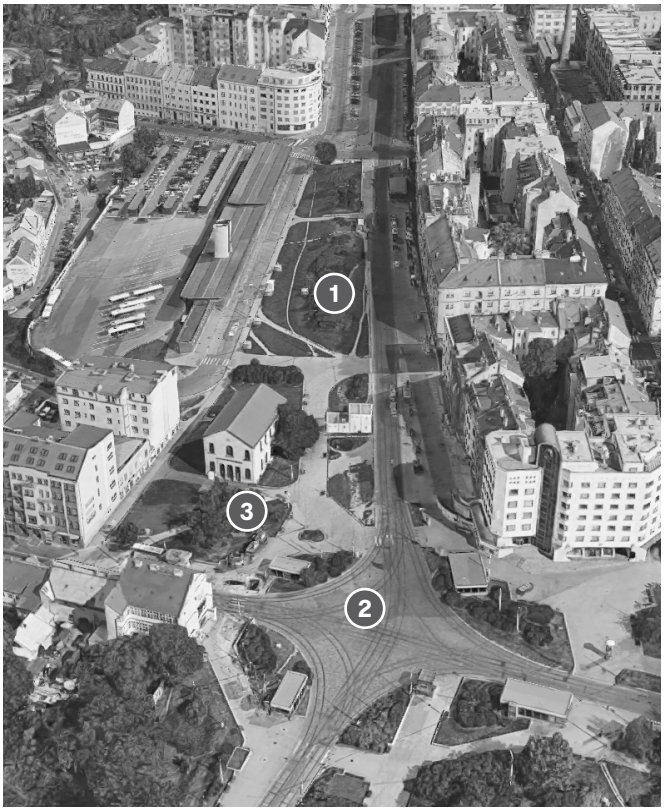
Ortofoto hlavního města Prahy
1996

Roku 1984 je definitivně zrušena severozápadní trať v oblasti Libně, mizí s ní libeňské Dolní nádraží i železnice v ulici Na Žertvách. Symbolickým zacelením města po jizvě někdejší železnice v ulici Na Žertvách je pozdější propojení dosud mimoběžných tramvajových tratí mezi ulicemi Zenklovou a Sokolovskou, a to ve stopě křížení historických cest. Koncem 80. let dochází k výstavbě stanice metra Palmovka se sítí podchodů a s navazujícím autobusovým nádražím. Tomuto zásahu ustupují dva domovní bloky v území dnešního náměstí Bohumila Hrabala, včetně původního bydliště tohoto spisovatele. Autobusové nádraží začíná záhy po dobudování linky metra B ztrácet na významu.

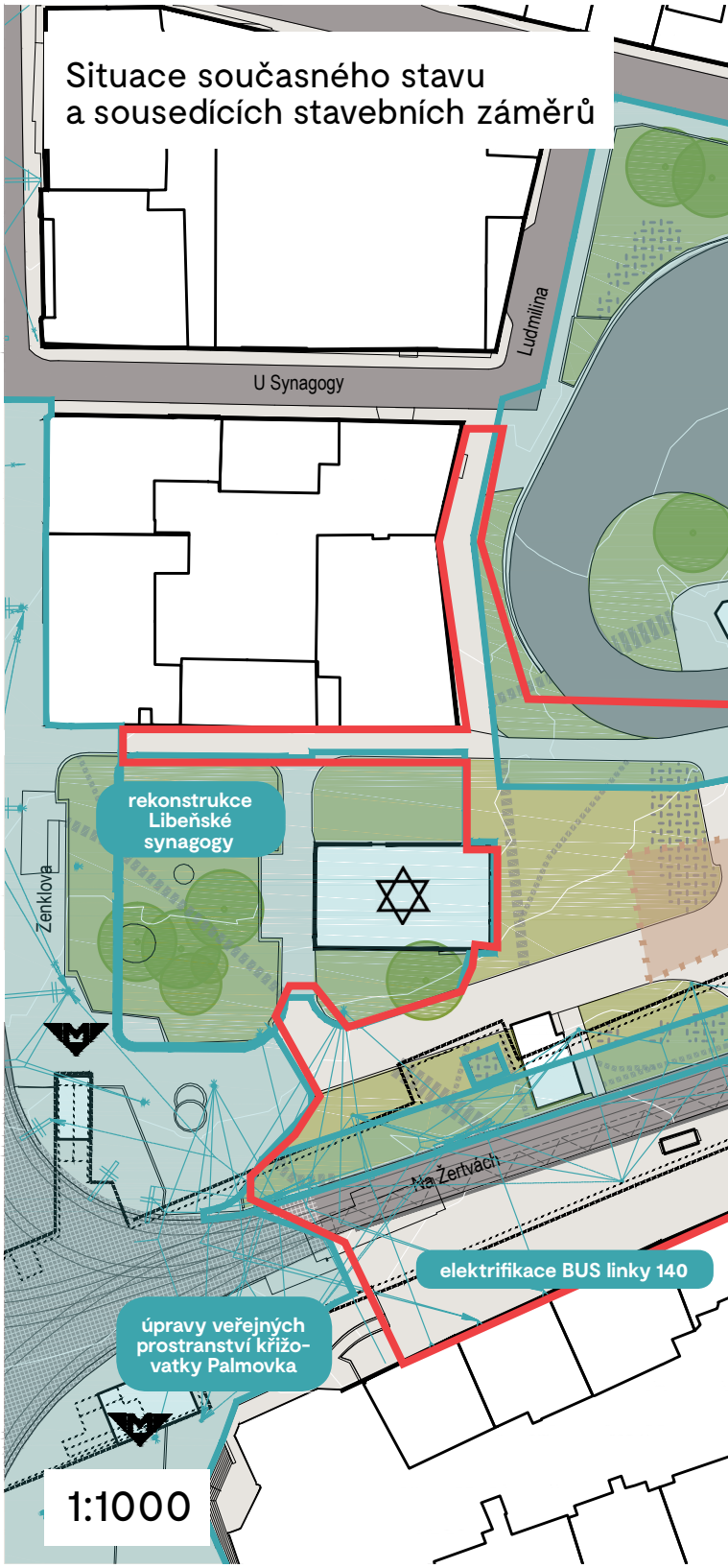
01.3/ ŘEŠENÉ ÚZEMÍ V SOUČASNOSTI

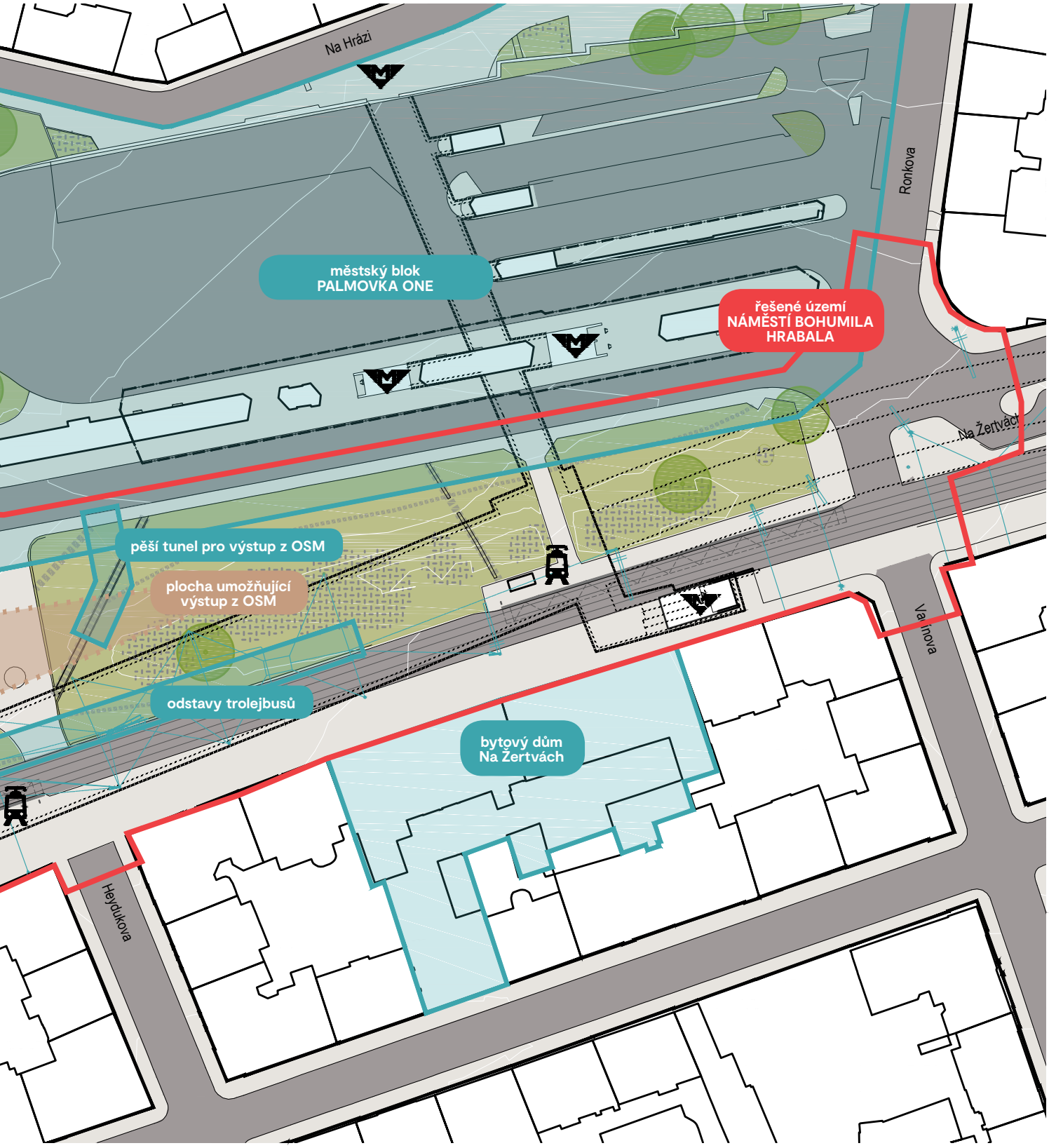
Vymezení

Veřejné prostranství náměstí Bohumila Hrabala je v současnosti prostorově nedostatečně vymezené. Nejedná se vlastně o náměstí jako takové, ale jde spíše o zbytkový veřejný prostor mezi dvěma dopravními stavbami: tramvajovým tělesem a málo využívaným dopravním terminálem. Jako třetí dopravní stavbu obklopující náměstí můžeme vnímat podzemní stavbu metra, která se nepříliš hluboko pod značnou plochou náměstí nachází. Z jihu je náměstí tvořeno stávající frontou domů s navazujícím uličním prostranstvím. Západní části náměstí dominují záda Libeňské synagogy, kolem které postupně náměstí přechází do veřejného prostranství křižovatky Palmovka. Z východu je náměstí pomyslně uzavřeno ulicí Na Žertvách, do které prostor náměstí postupně přechází.

Náměstí Bohumila Hrabala (1), křižovatka Palmovka (2) a předprostor Libeňské synagogy (3), Praha

Na Hrázi
Ronkova
městský blok
PALMOVKA ONE
řešené území
NÁMĚSTÍ BOHUMILA
HRABALA
Na Žertvách
pěší tunel pro výstup z OSM
plocha umožňující
výstup z OSM
odstavy trolejbusů
bytový dům
Na Žertvách
Vajnorská
Heydukova

Současný charakter veřejného prostranství

Charakter veřejného prostranství není v současné době jednotný, naopak je velmi fragmentován. Množství nesourodých řešení vytváří, mnohdy i pod záminkou tvorby bezpečného prostředí, prostor zahlcený bariérami, ve kterém je převažující většina chodců přinucena k hledání alternativních cest. Fragmentace prostoru navíc vytváří nebezpečná zákoutí bez sociální kontroly. Prostoru dominují neudržované trávníky v nečekaných navážkách, nevzhledné skupiny keřů a stromů, množství vyvýšených obrubníků apod. Prostor je doplněn množstvím dočasných a nahodilých řešení a nekvalitním mobiliářem. Náměstí Bohumila Hrabala je v současnosti bez jakýchkoliv znaků náměstí, není vlastně náměstím.

pohled od Libeňské synagogy směrem k východu

pohled od autobusového nádraží směrem k západu

Připravované záměry v přímé vazbě na náměstí

V okolí náměstí jsou plánovány stavební záměry, které do značné míry ovlivňují či určují podobu náměstí Bohumila Hrabala.

Městský blok Palmovka One

(Dostavba městského bloku v lokalitě autobusového nádraží Palmovka)

Nový městský blok tvořící severní hranu náměstí bude sloužit převážně pro bydlení, které bude doplněno komerčním využitím v parteru. Projekt do sebe integruje jeden ze vstupů do vestibulu stanice metra. Ze suterénních hromadných garáží objektu je uvažovaný pěší tunel jakožto únikový východ z ochranného systému metra (OSM) do nezastavěné plochy náměstí.

Odstavy trolejbusů

(Odstavy - 5 parkovacích stání pro DPP Praha a příslušenství - součást projektového souboru elektrifikace autobusových linek Palmovka)

Při tramvajové trati v jihozápadní části náměstí je navrhováno pět parkovacích stání kloubových autobusů/elektrobusů.

Rekonstrukce Libeňské synagogy

(Rekonstrukce Libeňské synagogy, dostavba „rabínského domku“ jako obslužného zázemí a obnova parku kolem synagogy)

Projekt rekonstrukce dostavuje k severní straně synagogy objekt rabínského domku, kultivuje předprostor stavby novou dlažbou, vysazenými stromy a vodním prvkem. Novou zídkou a oplocením jasně vymezuje přiléhající veřejné prostranství.

Úpravy veřejného prostranství křižovatky Palmovka

(Veřejné prostranství Palmovka - Projekt úprav veřejných prostranství v okolí křižovatky Palmovka)

Projekt v prostoru křižovatky odstraňuje zvýšené hrany chodníků a eliminuje nevyužívané travnaté plochy. Ty nahrazuje pobytovými místy a doplňuje je mobiliářem a variabilními prvky zeleně.

Elektrifikace BUS linky 140
(Elektrifikace BUS linky 140 - Obnova VO v koordinaci s Dopravním podnikem hl. m. Prahy a.s. úsek Zenklova - Prosecká)
Tento liniový projekt v prostoru náměstí Bohumila Hrabala navrhuje nové stožáry, převěsy a troleje.

Bytový dům Na Žertvách
Dva stávající velké domy v jižní frontě náměstí nahradí novostavba bytového domu s dvěma vstupy. Fasáda nového objektu je hmotově i materiálově pojednána tak, že z veřejného prostranství vizuálně čteme čtyři domy. Vzhledem k ranné fázi projektu se nabízí otázka doporučení prověření integrace výstupu z metra do parteru tohoto objektu.

02

Architektonické řešení

02.1/ HLAVNÍ PRINCIPY ŘEŠENÍ

Zelené náměstí

V co největší míře je plocha náměstí kryta vzrostlými stromy. Ty jsou v místech mělkého založení podzemní stavby metra doplněny o přístřešky s extenzivními vegetačními střechami. Z náměstí vzniká zapamatovatelný městský prostor charakteristický svým stromovým patrem (stropem náměstí) a hrou stínů v ploše dlažby (podlaze náměstí).

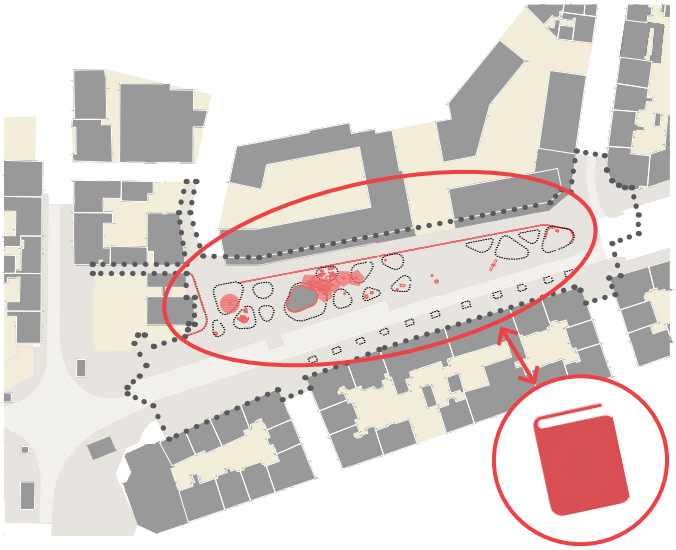
Atraktivní pobytová místa náměstí

Pod korunami stromů se odehrává samotný pestrý svět náměstí. Jeho protáhlý tvar umožňuje řazení za sebou jdoucích rozmanitých ploch, pobytových míst, plácků, různých objektů, či drobné stavby kavárny. Zážitek z pobytu v náměstí se proměňuje v prostoru i čase. Při návrhu všech částí veřejného prostranství byl kladen důraz na vytvoření jednoho celku s příjemnými a atraktivními pobytovými místy pro různé formy trávení času obyvatel.

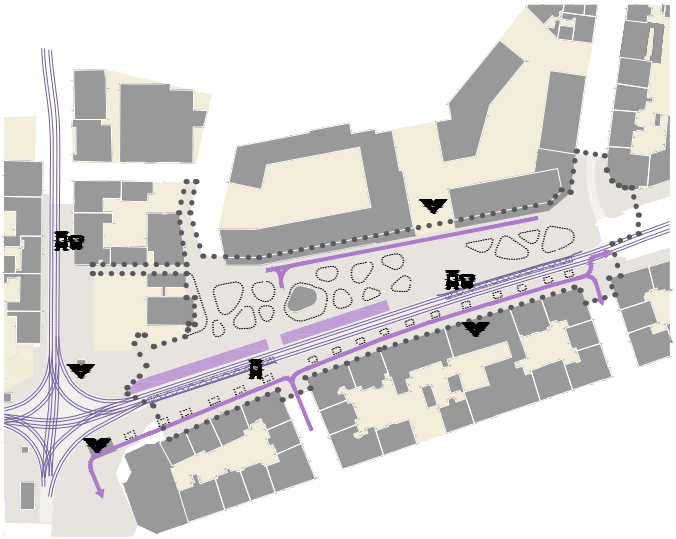
Přirozený pohyb po náměstí

Přirozený a bezbariérový pohyb po celém náměstí je v principu umožněn díky srovnání jeho nivelety do jedné roviny s mírnějším sklonem. Jsou zrušeny stávající terénní valy, zvýšené betonové zídky, a další městské bariéry. Tím je podpořena celková prostupnost náměstím, ale i živost aktivního parteru domů přiléhajících k náměstí. Přirozené vodící linie jsou ve volném prostoru náměstí doplněny liniemi umělými.

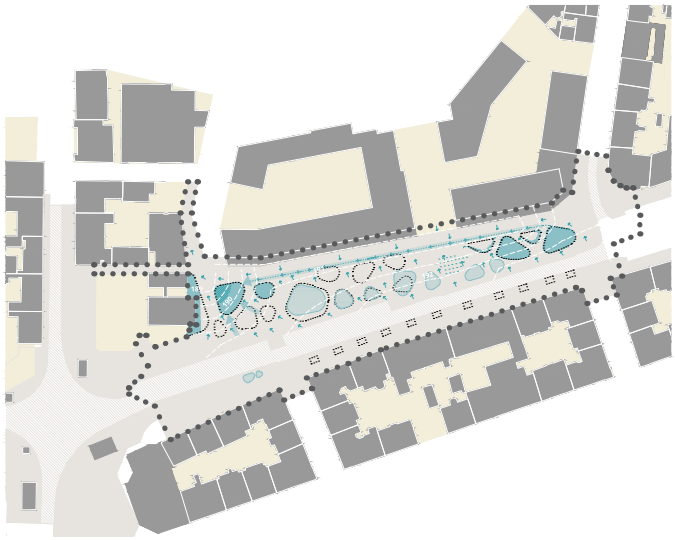
Hrabalovo náměstí

Za pomocí „nahodile“ situovaných objektů, jsou zinscenovány mnohovrstevnaté každodenní situace, jejichž duch odkazuje na postoje i děje Hrabalovského světa. Dílo je uváděno do pohybu všemi uživateli náměstí a jeho přítomnost se navíc otiskne do vznikající knihy současných předních literárních autorek a autorů, kteří se k Hrabalovu dílu vztahují. Hrabalovo náměstí si v podobě knihy můžeme odnést s sebou.

Náměstí jako přestupní uzel MHD

Nepřehlédnutelným a zároveň městotvorným prvkem náměstí je tramvajové těleso se zastávkami s přímou vazbou na podzemní stanici metra. Náměstí bude fungovat jako důležitý přestupní uzel městské hromadné dopravy. Náměstí je navrženo primárně pro pěší pohyb s redukcí automobilové dopravy. Dopravní obsluha jednotlivých domů na náměstí je navržena v blízkosti fasád jednotlivých domů v režimu automobilu v pěší zóně.

Voda v náměstí

K zadržování dešťové vody v náměstí dochází ve velké míře přirozenou formou. Část dešťové vody se vsakuje přímo díky dlažbě s rozšířenými spárami a v plochách s travnatým povrchem, část vody je svedena přirozenou morfologií terénu do úžlabí při severní hraně náměstí, odkud pak natéká do nejnižšího místa náměstí, kde dochází k retenci a následnému zpětnému využití pro zálivku. Přístřešky pomáhají vodu v náměstí zadržovat a zpomalovat její odtok.

02.2/ NÁVRH

Strop náměstí

Stromy

Stromy jsou charakteristickým přírodním motivem náměstí. Před fasádami domů obracejících se do náměstí jsou navržena stromořadí, která jsou směrem do středu náměstí doplněna zdánlivě nahodilými skupinami stromů tvořící více či méně souvislý korunový zápoj. Ve východní části náměstí je formováno trojosé stromořadí, které je jakýmsi započetím stromořadí v navazující ulici Na Žertvách. Stromy jsou navrženy jako velkokorunné listnaté. V místě kavárny jsou doplněny o shluky borovic.

Plaza de Santa Bárbara, Madrid

Přístřešky

Přístřešky jsou navrženy jako malé stavby, jejíž nosnou konstrukci tvoří ocelové sloupy vynášející betonovou desku střechy. Střechy jsou navrženy s extenzivním vegetačním souvrstvím. Přístřešky slouží jako ochrana před deštěm, sněhem, v letních měsících poskytují stín a přispívají společně se stromy k redukci tepelných ostrovů. Poblíž tramvajových zastávek tyto konstrukce slouží jako zastávkové přístřešky, ve středu náměstí vytvářejí krytý veřejný prostor využitelný pro pořádání malých trhů nebo drobných akcí, v sousedství objektu kavárny pak doplňují její venkovní sezení. Samostatným a zároveň největším „přístřeškem“ je právě sama kavárna, kterou podrobněji představuje samostatná kapitola.

Limmatplatz, Zürich

Limmatplatz, Zürich

Podlaha náměstí

Náměstí je navrženo jako jedna principiálně celistvá plocha, ve které se v závislosti na pohybu lidí (vyhledávané cíle v místě náměstí, vchody do vestibulů metra, tranzitní pěší pohyb přes náměstí), pohybu dopravní obsluhy (pozice zastávek, odstavů, apod.) a pohybu vody v území (terénní modulace, odvodnění), nalézá množství různorodých míst s rozličným charakterem a náplní, která společně vytváří celkovou kulisu náměstí, a kde se odehrává množství malých příběhů.

Dlažba

V celé hlavní středové ploše náměstí je navržena dlažba s širší spárou vhodná pro bezproblémový vsak, tzv. retenční dlažba. Návrh počítá s kamennou žulovou po stranách štípanou a z horní strany řezanou kostkou, která je v ploše náměstí kombinována s podélnou velkoplošnou dlažbou vytvářející větší měřítko s pravidelným rytmem a odkazující na inscenovaný příběh zapomenutých obrubníků, které se na náměstí objevují i v jiných situacích. Vrstvením měřítek dlažby se posiluje celistvé vnímání dlážděného prostoru směrem k jeho příjemnějšímu pobytovému charakteru. V částech náměstí před severní a jižní frontou domů je uvažováno s velkoformátovou nepravidelnou kamennou žulovou dlažbou. V místech s pojezdem aut (část před jižní frontou domů, odstavy) je navržena žulová pojízdná dlažba ze štípaných kostek.

Muzejní oáza, Praha

kolonáda, Karlovy Vary

Mlatové plácky

Důležitou součástí celkové plochy náměstí jsou do dlažby vkládané měkké plochy s pobytovým charakterem. Jejich tvarování vychází na jedné straně z definování místa, na druhé straně z předpokládaných pohybů v ploše náměstí. Jejich převažující oválný tvar je definován ocelovou pásovinou. Výškově navazují na okolní dlažbu bez zvýšených obrub, čímž se stávají součástí jedné univerzální prostupné plochy bez bariér. Povrchový materiál je navržen jako mlatový, případně z MZK.

Dřevné paluby

Dřevěné paluby jsou navrženy, jako vkládané prvky do roviny navazující dlažby, v návaznosti na objekt kavárny a aktivní parter objektu PALMOVKA ONE. Je zde umožněno venkovní kavárenské sezení nebo i rozmístění mobilního městského mobiliáře např. pražských židlí.

Žlábek

Mezi severní hranou pobytové plochy náměstí a pojízdnou komunikací určenou pro obsluhu nově vznikající zástavby je s ohledem na výškové uspořádání náměstí navrženo kamenné úžlabí s profilem mělkého žlábku, který sbírá nezasáklou dešťovou vodu z celého náměstí. Voda žlábkem přirozeně natéká do zatravněné plochy v nejnižším místě náměstí, kde se její část

akumuluje do podzemní nádrže, část se odpaří nebo přímo v místě zasákne.

příklad řešení žlábku

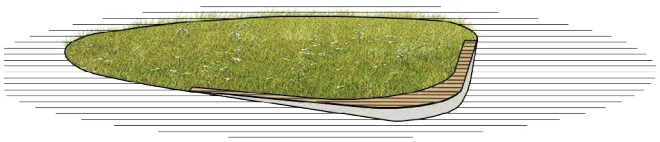
Travnaté plochy

Travnaté plochy jsou navrženy v místech s největším sklonem náměstí jako pobytové louky. Jsou lemovány zvýšenými zídkami tak, aby svou polohou eliminovaly větší sklon v ploše náměstí. V západní části náměstí je travnatá plocha využívána jako zasakovací průleh s přepadem do akumulační nádrže. Zadní trakt synagogy obklopuje travnatá plocha s květinovým záhonem a spolu se specifickým oplocením, které patří mezi další vkládané prvky do náměstí, ho opticky uzavírá.

Mezi stropem a podlahou

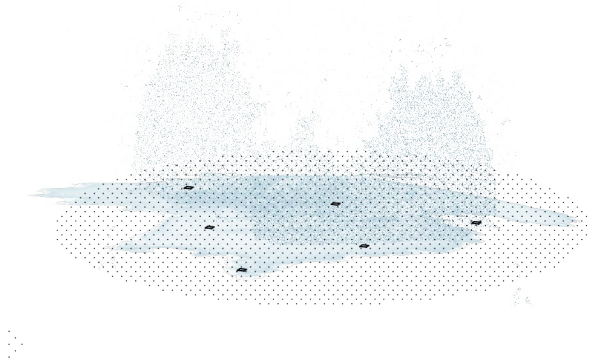
Posedové hrany 1

Zvýšené okraje pobytových trávníků jsou tvarovány tak, aby je bylo možné doplnit o posedové hrany. V místě, kde není dostatečný rozdíl výšek pro vznik pohodlného sezení, je navržena celá zatravněná plocha ve zvýšené poloze s posedovou hranou po celém svém obvodu. Samotná hrana je navržena z dřevěných latí, které typem i barevností odpovídají dřevu použitém na pražském mobiliáři, boční části posedových hran jsou betonové.

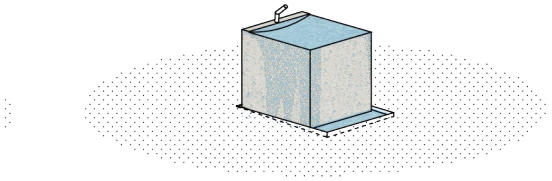
Mlhoviště 2

Ve středu náměstí, v místě s volnou plochou bez stromů, je do dlažby integrováno zařízení vytvářející vodní mlhu. Tento prvek slouží v letních měsících nejen pro zábavu dětí, osvěžení procházejících či čekajících, ale rovněž zlepšuje mikroklima náměstí.

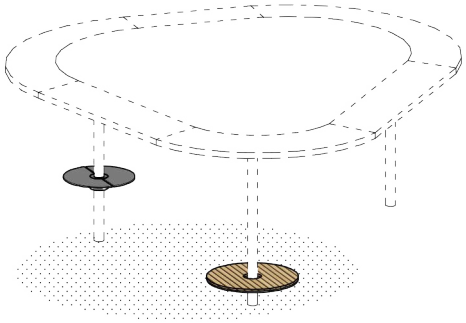
Pítko 3

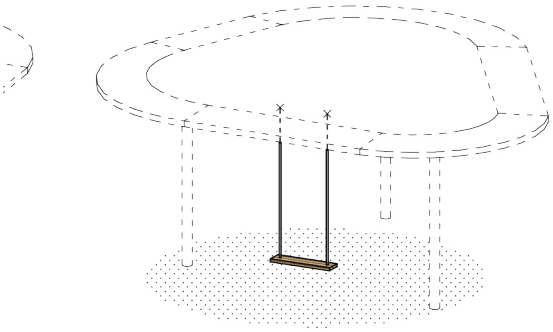
Pod jedním z přístřešků je navrženo pítko, které umožňuje lidem na náměstí smočení rukou, osvěžení či zahnání žízně. Pítko je navrženo jako betonová krychle s prohlubní v horní části, odkud voda po bocích postupně stéká do jakési misky v úrovni dlažby náměstí, určené pro zahnání žízně i domácím mazlíčkům.

Specifický mobiliář 4

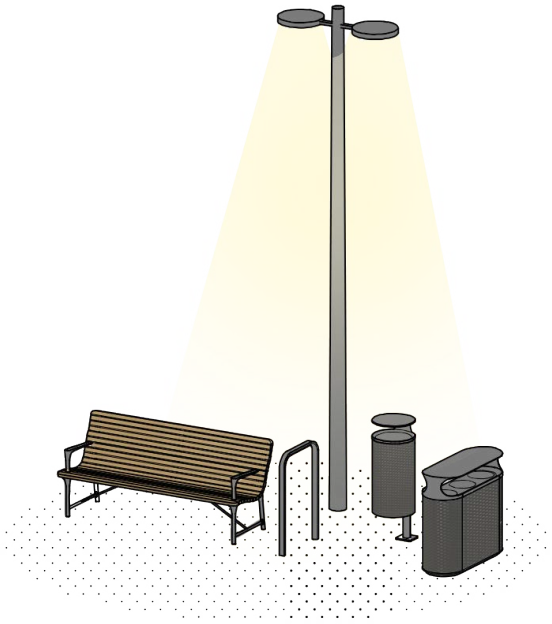
Specificky pro náměstí jsou navrženy černé kovové stolky, které jsou osazeny na sloupech přístřešků. Výška stolků je navržena tak, aby odpovídala výšce barového stolu. Tyto stolky jsou v náměstí umístěny poblíž největšího středového přístřešku, pod kterým je navržen jednoduchý betonový stůl. Stoly mohou sloužit jako místa pro odložení věcí, opření se, betonový stůl je možné doplnit mobilními trhovnickými stolky a část náměstí tak přeměnit v trh. Obdobnou konstrukcí jako kovové stolky je tvořena kruhová lavice, která je navíc doplněna o posedovou část z dřevěných latí. Pod zastávkovým přístřeškem je navržena městská houpačka, která dává možnost zkrácení času při čekání na tramvaj.

Pražský mobiliář 5

V rámci celého náměstí jsou navrženy různé prvky celopražského mobiliáře. Pražské lavičky jsou v náměstí umísťovány samostatně či ve dvojicích, pod stromy, podél hran, nebo pod přístřeškem zastávky. Pro pohodlnější sezení i vstávání jsou navrženy s područkami. Návrh pracuje s pražskými stojany na kola, zábradlím, koši a lampami nově používanými při rekonstrukcích významných pražských náměstí. Profilace sloupků v plotě za synagogou vychází z pražských zahrazovacích sloupků.

Zelený strop náměstí
U Synagogy
Ludmilina
Zenklova
Na Žertvách
Heydukova
1:750

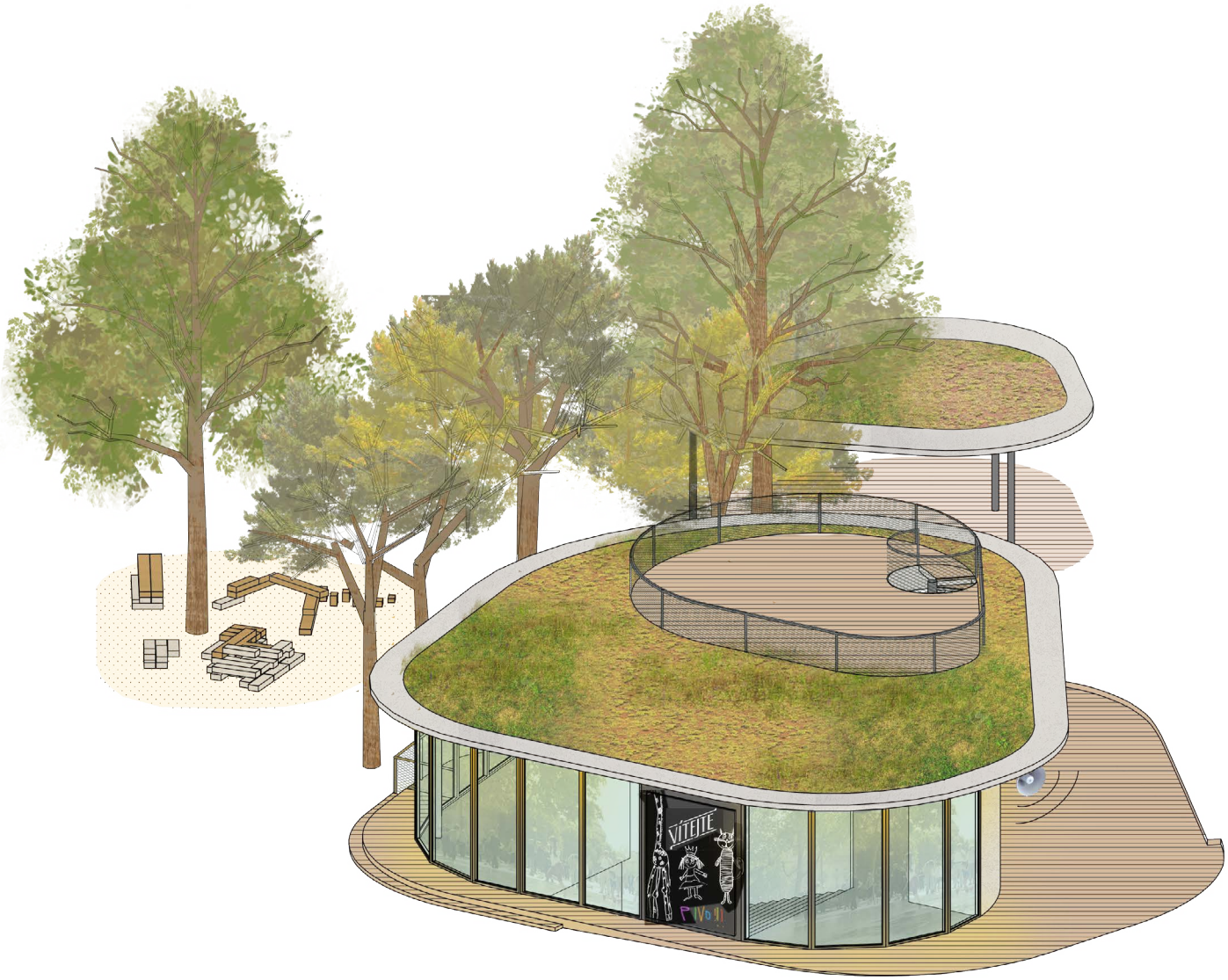

Ronkova
Na Žertvách
Vacínova

Pobytová plocha náměstí
U Synagogy
Ludmilina
Zenklova
Na Žertvách
Heydukova
1
1
5
5
4
5
5
5
5
5
1:750

Ronkova
Na Žertvách
Vacínova
1
2
3
4
5
7
8

DEN ZEMĚ
ZPÁTKY V ČASE
PALMOVKA
TEĎ!
HMP
Dlouhý
PP
ZAMILOVANÝ
SHAKESPEARE

VITRINE

Objekt s kavárnou

V pomyslném těžišti veřejného prostranství je navržen objekt kavárny, jakožto iniciační bod přinášející do veřejného prostranství nové děje a činnosti. Kavárna je největším navrženým „prvkem“ v náměstí, je ideálním jevištěm mnohovrstevnaté scény náměstí a stává se jeho neodmyslitelnou součástí.

Jde o technologický objekt PID, do kterého je integrován východ podzemního pěšího tunelu vedoucího ze suterénu objektu PALMOVKA ONE, který je nouzovým východem v rámci OSM. Schodiště a na něj v suterénu navazující chodba je součástí tohoto systému. Dalším využitím objektu jsou prostory sloužící jako střídací bod řidičů DPP. Objekt je v nadzemní části doplněn kavárnou - drobnou zahradní restaurací.

Objekt je v prostoru náměstí umístěn tak, aby zohledňoval technické požadavky výše zmíněného využití. Zároveň svou polohou navazuje na linii přístřešků umístěných nad tělesem metra a tvoří tak jejich závěr (či začátek). Ke kavárně přiléhá rozlehlá terasa z dřevěné paluby, na kterou navazuje mlatová plocha se specifickým mobiliářem využitelným k neformálnímu posezení, odpočinku, či hře.

Architektonické a stavební řešení

Kavárna je navržena jako malá přízemní stavba se suterénem kopírující tvarosloví okolních přístřešků. Nosná konstrukce je řešena v kombinaci sloupů a nosných zdí, ty vynášejí betonovou desku střechy s extenzivním vegetačním souvrstvím. Střecha je doplněna terasou, na kterou je navržen přístup venkovních točitým schodištěm. Střešní terasa může fungovat jako rozšíření venkovního sezení kavárny nebo jako vyhlídka v korunách stromů. Plášť objektu je do velké míry tvořen skleněnými posuvnými panely, které stírají rozdíl mezi náměstím a interiérem. Kavárna samotná tak nevytváří vizuální bariéru v území.

Dispoziční řešení

Hlavní prostor kavárny je navržen v přízemí v návaznosti na venkovní terasu. Hlavní prostor kavárny, zázemí, bezbariérová toaleta a úklidová místnost jsou prostorově uspořádány vedle širokého schodiště vedoucího do suterénu objektu, kde se nachází běžné toalety, sklady, technická místnost a v neposlední řadě prostory pro řidiče dopravního podniku s denní místností a sociálním zázemím. Řešení umožňuje tento suterénní prostor osvětlit díky navrženému anglickému dvorku.

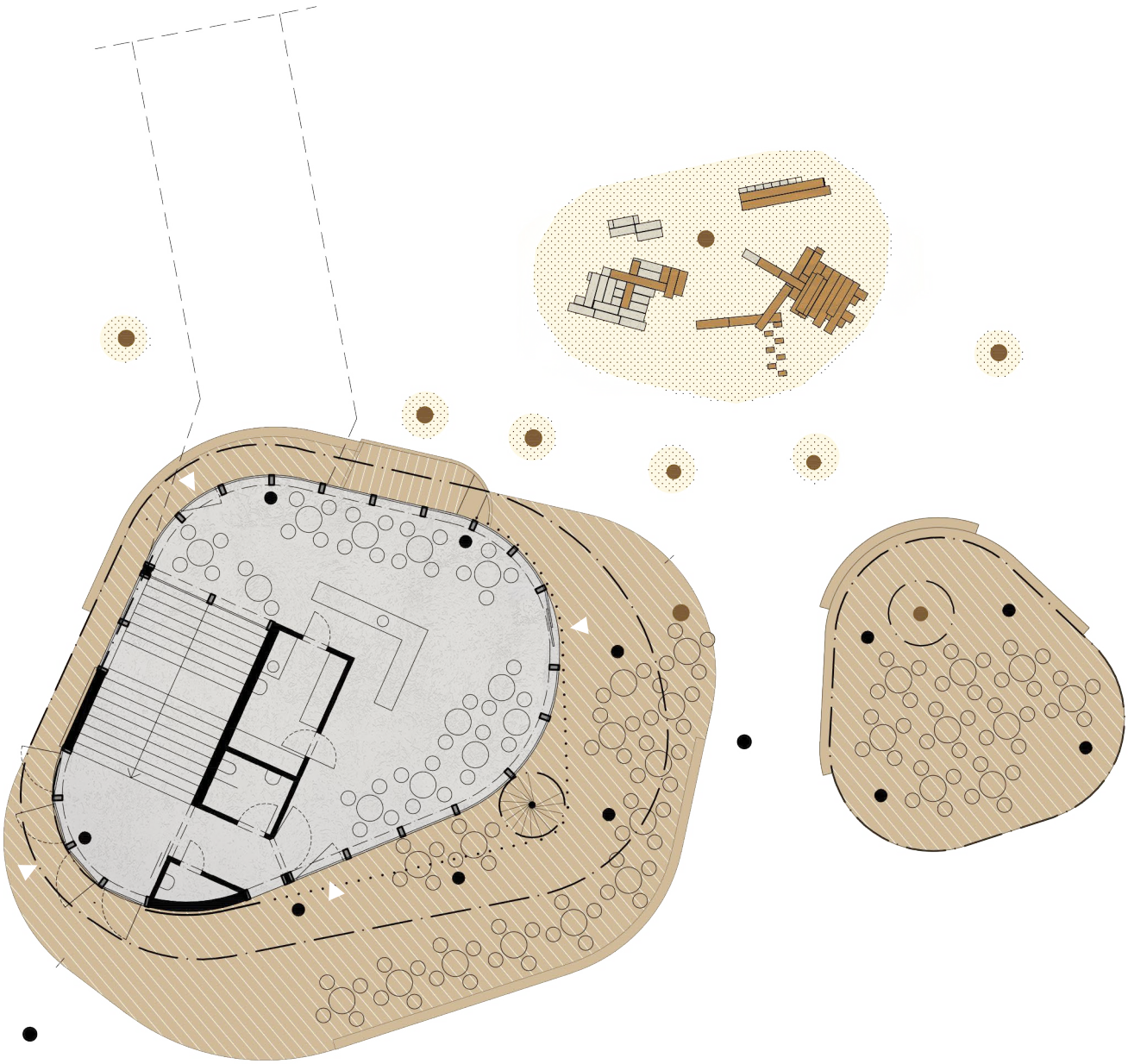
Toalety i prostory dopravního podniku v suterénu jsou navrženy tak, aby byla umožněna provozní nezávislost na prostorech kavárny. Toalety jsou navrženy jako veřejné pro všechny návštěvníky náměstí.

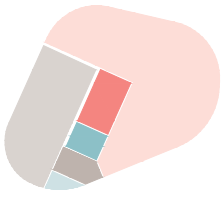
Kavárna a umělecká koncepce

Samotná kavárna je součástí celkové umělecké koncepce náměstí. Inscenované výhledy a navazující děje vytvářejí specifickou atmosféru, kterou umocňují další vkládané prvky, jako je například zavěšený amplion nebo velká černá tabule, která je umístěna na vnější stěně budovy kavárny a slouží pro psaní vzkazů křídou. V prostoru kavárny si bude možné koupit knihu o náměstí, jež je důležitou součástí celé umělecké invence.

Půdorys přízemí

1:200

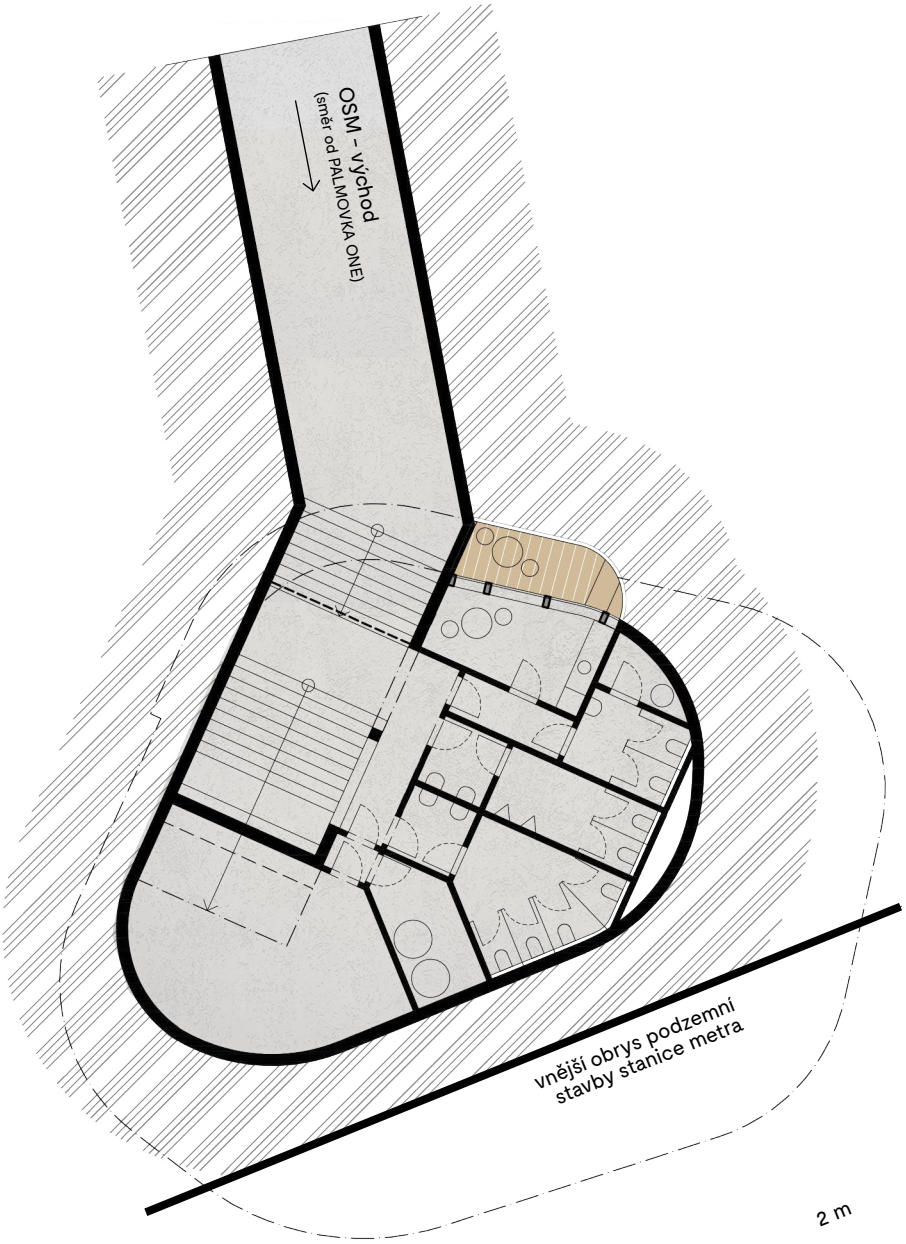

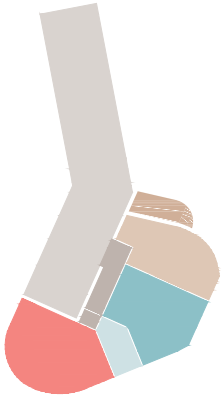

Kavárna (odbyt, bar)	**77,53**	m²
Přípravna	**8,97**	m²
Chodba	**4,93**	m²
WC invalida	**4,14**	m²
Úklidová místnost	**1,75**	m²

Půdorys suterénu

1:200

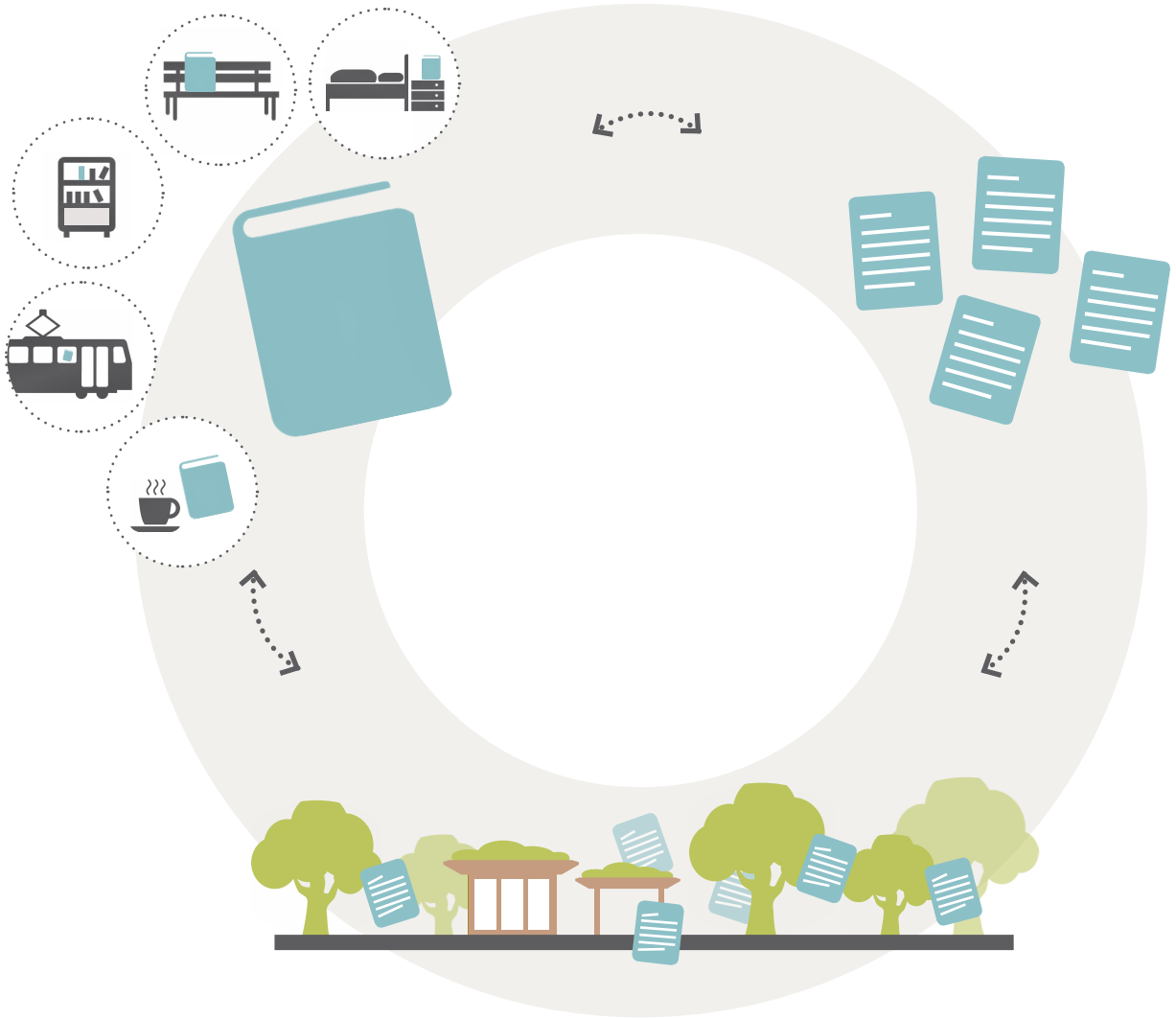
Sklad	**33,40** m²
Technická místnost	**6,99** m²
Toalety	**26,41** m²
Prostory DPP	**21,63** m²
Anglický dvorek	**6,19** m²
Chodba	**8,00** m²
Schodiště + tunel z OSM	**107,39** m²

03

Odkaz Bohumila Hrabala

kniha je náměstím ^ náměstí je knihou

03.1/ UMĚLECKÁ KONCEPCE

Bohumil Hrabal by pravděpodobně nechtěl pomník, jeho život a dílo úzce spojené s oblastí Palmovky představuje typ pomníku samo o sobě.

Přestože tedy nevytváříme pomník v klasickém slova smyslu, vzniká tento pomník nového typu v úzké interakci na nově navrhovaném náměstí, které nese Hrabalovo jméno. Tento rozprostraněný pomník je radikálním výtvarným dílem, které se Hrabalova díla a života dotýká a aktivuje jej doslova na každém kroku. Náměstí se stává dějištěm i hledištěm současně. Nezaměnitelný charakter Hrabalova díla nás inspiroval k inscenování mnohovrstevnatých každodenních situací za pomocí „nahodile“ situovaných objektů, které nabízejí divákovi/náhodnému kolemjdoucímu způsoby jak jinak a citlivěji pozorovat i prožívat. Dílo je uváděno do pohybu všemi uživateli a uživatelkami náměstí, jeho přítomnost se navíc otiskne do vznikající antologie současných předních literárních autorek a autorů, kteří se k Hrabalově díle vztahují. Objektem knihy bude hrabalovské náměstí, které si můžeme odnést s sebou.

Podrobné řešení

Umělecká koncepce založená na připomenutí osobnosti a díla Bohumila Hrabala reaguje na schopnost výtvarného umění citlivě, imaginativně, ale i angažovaně a kriticky vstupovat do veřejného prostoru jako do sítě komplexních sociálních, ekonomických a dalších vztahů. Umění dokáže, nejen svými výtvarnými prostředky, přirozeně vtahovat do jádra problému, nabízet jiné perspektivy jak vnímat svět v němž žijeme. V tomto případě je nám nástrojem, který nám umožňuje vstoupit do hrabalovských perliček, všedních situacích, namísto toho, abychom je oslavovali skrz tradiční pomník. Projekt tak využívá jazyka současného umění, které nabízí umění jako lupu, způsob jiného pohledu. Navíc akcentuje to podstatné, co projekt náměstí pro Prahu přináší - udržitelný přístup, inkluzivní prostředí, které se snaží zohledňovat potřeby všech. Je pro klimatické. Rozvíjí všechny nezbytné funkční, estetické a sociální prvky architektonické koncepce. Do hry zapojuje běžné pouliční situace a činnosti jako je chůze, sezení, jízda dopravním prostředkem, momenty čekání, rozhovory, nakupování, telefonování, pozorování, bloudění.

Každé náměstí je jevištěm mnoha příběhů, souborem situací, které přirozeně vznikají. Jsou jako otevřená kniha Bohumila Hrabala s nepřeberným množství motivů, menších či větších příběhů a situací, které skládají komplexní a barvitou mozaiku. Náměstí je do určité míry modelem světa, malým světem. Hrabalovo náměstí s uměleckou vrstvou Dominika Langa se odlišuje konceptuálním moderováním, promyšlenou a subtilní choreografií těchto dějů. Jednotlivé umělecké instalace nesou výtvarné kvality a mohly by fungovat i samostatně, vytrženy jako objekty ze svého kontextu, jejich záměrem je ale přivlastnit si mimikry okolí a vytvořit provázanou síť, mnohovrstevnatou mozaiku intervencí, ze kterých se prostor náměstí skládá a nabízí specifické možnosti prožívání a pohledu.

Principy i konkrétní situace uplatněné v reálném provozu náměstí se stávají námětem pro knihu, která vychází současně s realizací náměstí. Kniha je náměstí a náměstí je knihou, obě realizace do sebe zapadají, mohou fungovat samostatně, současně se ale zajímavě a kreativně doplňují. Kromě literární hodnoty knihy kniha také dává všem instalacím reálný obrys, dělá je více uchopitelnými. Umělcem předdefinované inscenované situace nás na náměstí přirozeně vtahují, zatímco v knize v podání současných literárních autorů a autorek představují základ pro povídku.

Vhodně sestavená antologie je gestem, jímž se k Hrabalovi hlásí nejvýraznější literární osobnosti současnosti i aktivním „zabydlením“ náměstí literárním biotopem. Editorsky ji zaštítí Ondřej Buddeus (také jako reprezentant Asociace spisovatelů).

Publikace má několik funkcí. Slouží a) ke zpětné ne doslovné orientaci instalacemi na nově vzniklém náměstí Bohumila Hrabala, b) představuje literární paralely k situacím vytvořeným D. Langem, c) je médiem přenosu památníku do individuálních domácností čtenářek/čtenářů, d) je „hommage à Hrabal“, tj. platformou, jejímž prostřednictvím se zástupci současné literatury hlásí k svému kanonickému předchůdci. Editor osloví autorky a autory a v dialogu s nimi přiřadí každému jednu ze situací na náměstí vytvořených Dominikem Langem. Za tímto účelem proběhne (dle např. pandemické situace na podzim 2022) několik pracovních setkání. Autoři pracují s beletristickým textem (povídka, reflexe, konstelace aj. dle žánrového rejstříku autora či autorky) o rozsahu 4-6 normostran, v němž zohledňují jak „hrabalovský horizont“ publikace, tak autorskou práci Dominika Langa a fenomén náměstí. Výsledkem je antologie v knižní podobě, která se distribuuje na náměstí (v kavárně, v automatu apod.) i mimo něj v běžné knižní distribuci. Kniha je symbolicky, ve smyslu veřejného „objektu“, v distribuci Galerie hlavního města Prahy, která má správu všech veřejných plastik v rámci své agendy na starost.

Umělecké prvky a situace

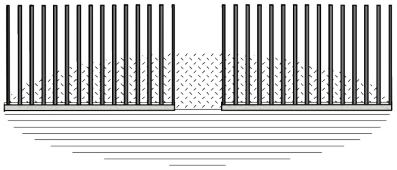
Situace, které vytvářejí žité příběhy jsou svými mimikry srozumitelné v kontextu současného umění a odpovídají soudobé logice distribuce myšlenky. Zároveň jsou dobře ohraničeny a srozumitelně zpřítomněny informačním textem, který je součástí navrhované kavárny (podobně jako bývají popisky na pomnících) a jsou především zakotveny v knize, přičemž každá její kapitola odpovídá jedné intervenci/instalaci, kterou je možné buď fyzicky zažít nebo si ji představit, zapojit svou imaginaci. Stejně tak i grafické zpracování knihy umožňuje v intencích původního grafického a kolážovitého stylu hrabalovských knih reprodukovat reálné části výtvarného díla, vytvořená na náměstí. Z velké části využívají objekty záměrně běžně známé prvky městského mobiliáře nebo funkčních stavebních tvarosloví ve veřejném prostoru a jsou trvalými díly v rámci celé urbánní situace. Menší část je dočasná a trvale přítomná v knize a nebo je sice reálná ve fyzickém prostoru, ale nedostupná: například objekt ve stavebních základech náměstí.

Kulička 1

Existuje jedna městská legenda, že na náměstí Bohumila Hrabala je možné na jeho nejvýchodnějším okraji položit na zem kuličku a ta se sama dokutálí do opačného rohu náměstí. Na náměstí bohužel žádná erární kulička k dispozici není, jediný způsob, jak si ověřit, zda je historka pravdivá je tedy přinést si kuličku vlastní. Zemská přitažlivost nás upozorňuje na tektoniku samotného náměstí, jeho sklon, směr k řece, která ovlivnila profil celé Prahy nebo ztracenou kuličku, kterou sezobl havran. To vše se může stát námětem současných literátů a literátek.

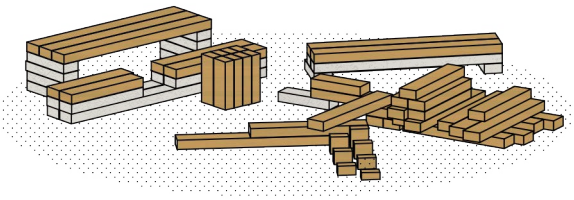
Díra v plotě 2

Hmotové vztahy části náměstí i přirozené trasy a tranzitní koridory řeší v západní části náměstí plot, který vychází z tvarosloví olgojchorchovského městského mobiliáře. Tradiční napětí mezi soukromým a veřejným ovšem rozvádí jakoby nahodile vynechané (ztracené) části plotu. Plot se společně s terénní úpravou stává jednoznačně objektem, do kterého lze vstoupit a vnímat tak odlišné perspektivy náměstí. Bez přirozené funkce je razantní linií v duchu amerických minimalistických tvůrců.

Obrubník 3

Na náměstí jsou jakoby omylem zapomenuté přebytečné, obrubníkové segmenty z průběhu realizace náměstí. Ty nenásilně tvoří zázemí pro celou škálu konfigurací setkání, posedáváni, her atp. V jednom místě je „zapomenutý“ jeden obrubník, který leží (je bezpečně připevněn) na svém „bratříčkovi“. Dvojice funkčního a zapomenutého tvoří výtvarný objekt, na který se dá sednout, s předem definovaným směrem. Je to téměř jako z hrabalovské povídky: jedna paní si na obrubníku zapomněla brýle, které našel malý Petr. Když se s brýlemi doma pochlubil rozhodli se jeho rodiče, že majitelku hnědých brýlí najdou.

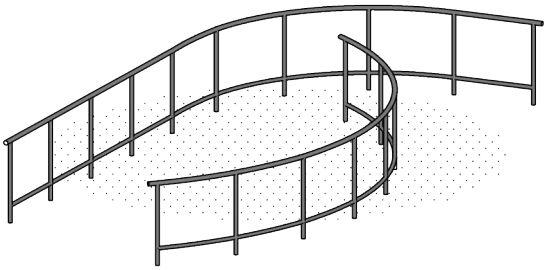

Lavičky 4

Stejný princip možných, předem předmodelovaných situaci umožňuje některé charakteristicky umístěné lavičky. Rodinná kompozice, do které se ovšem posadí 4.B, která se chystá na výlet do nedalekého Kerska.

Zábradlí 5

Do třetice s podobným principem pracuje další dobře známy mobiliární městský prvek – kovové zábradlí obvykle oddělující chodník a vozovku. Na důmyslně vybraném miste je objekt zábradlí umístěn tak, že akcentuje kresbu detailu mezi travou a chodníkem.

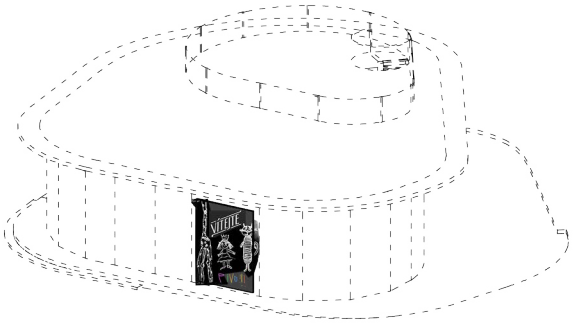
Plakátovací plocha 6

Jedním z tradičních komunikačních prvku náměstí je plakátovací sloup. Je to důležitý opticky orientační bod, u kterého si dvojice často rady dávají schůzku. Milena a Jaromír dlouho sni o společném životě, jenomže Jaromír pracuje v metru a má často noční službu. Milena zase pracuje ve výrobně chlebíčků a nedaří se jim skloubit služby tak, aby se mohli scházet. Časem se rozhodnou, že si budou psát šifrované vzkazy na dolní okraj plakátu. Plakátovací plocha je určena pro kulturní obec Prahy 8. První edice plakátů v době otevření náměstí bude speciálně kurátorovaná a věnovaná Bohumilu Hrabalovi a jeho vztahu k místu Palmovky.

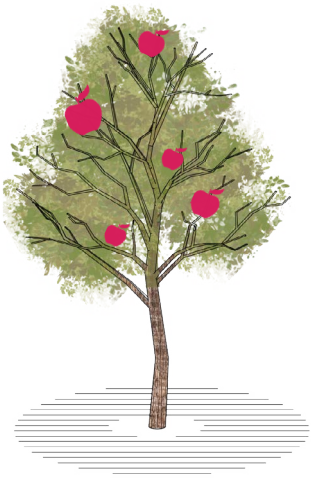
Tabule a povrch vozovky pro psaní křídou 7

Na náměstí jsou vhodná místa pro kreslení křídou na zem nebo na tabuli, která je součástí kavárny. I když žádné kreslené motivy nezůstanou dlouho, nesmazané budou tvořit motiv pro jednu z povídek, ať už půjde o dvouhlavého skákacího panáka nebo květinovou louku na zadní stěně kavárny.

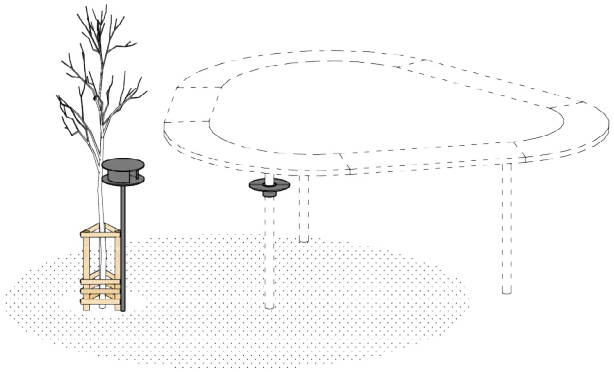
Jabloň 8

I když není náměstí Bohumila Hrabala park, je na něm maximální množství stromu. Logicky se jedná o druhy běžně vídané na veřejných prostranství. Jedinou, a tak trochu nenápadně nápadnou výjimku tvoří jabloň, jejíž každoroční úroda splyne s provozem na náměstí a leckoho potěší. Stejná jabloň jakoby se přesunula z Hrabalova nedalekého dvorku nebo ze slavnosti sněženek.

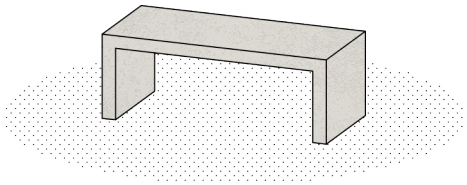
Ptačí budky / hnízda 9

Rytmus vysazených stromu doplňují objekty „deštníků“, které jsou všude tam, kde s ohledem na vestibul metra nelze stromy vysazovat. Stromy i deštníky mají klíčový vliv na klima a charakter celého náměstí. Součástí nohou deštníků i opory stromu jsou ptačí budky – místa pro možná hnízda. Jejich finální podoba bude konzultována s ornitologem tak, aby místa přilákala co největší množství druhu ptáků, i když je jasné, že mnoha místa zůstanou zabydlena pouze v představě, tak jak ptačí kolonii rozvypravuje jedna z povídek knihy.

Stůl 10

Velký betonový monolit ve tvaru stolu rozehrává několik situaci. Zvětšený stůl bez židlí představuje hrací plochu, vymezuje skupinu lidi během jejich rozhovoru, lze se o něj opřít nebo si na něj rozloží důchodkyně, paní Ludise, několik svazku konvalinek, které nabízí k prodeji. Stul definuje místo, od kterého by se mohly umisťovat stánky krátkodobého tržiště.

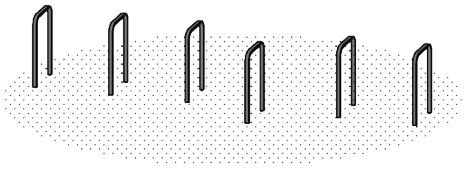

Hodiny jdoucí pozpátku 11

Pouliční hodiny jdou od otevření náměstí pozpátku. Mají to naplánované na 82let až do narozeni Bohumila Hrabala. Pak zase půjdou správně. Jako bychom mohli každý den zažít jeden den, malý okamžik z minulosti a právě pod těmito hodinami se odehrává jedna povídka.

Intervence do stojanu na kola 12

Na náměstí jsou v logickém rytmu umístěny kolostavy. Každý z nich má ovšem jednu odchylku. Jeho podobu obnaží teprve opřené kolo, které nezapadá do určeného obrazce.

Intervence v kavárně 13

Klíčovým bodem náměstí je z mnoha ohledů objekt kavárny. Je uzlem náměstí, dějištěm našich příběhů i místo, odkud je na náměstí dobrý výhled. Kavárna je také jedno z míst distribuce knihy. Pro její obsah se zde nabízí nepřeberné množství námětů. Unikátní recept na místní cukrovinku, zvláštní edice ubrousku, jedna speciálně upravená / označená židle.

Studie knihy

Pracovní titul:
Náměstí Bohumila Hrabala
Editor, autor koncepce:
Ondřej Buddeus
Autoři:
Kolektiv autorů, viz níže
Realizace:
leden - prosinec 2022
Spolupracující instituce:
Asociace spisovatelů, Galerie hl. m. Praha
Náklad:
1500 ks (k jednání)

Kniha je literární komponent v umělecké vrstvě prostoru náměstí, který přemosťuje Hrabalovský odkaz a konceptuální situace vytvořené Dominikem Langem. Každá situace představuje princip a podnět, z něhož vyrůstá krátký příběh. Náměstí je dějištěm příběhů, z literárního hlediska lze říct, že náměstí je antologie možných příběhů.

Editor knihy osloví reprezentativní výběr současných autorek a autorů, kteří každý v reakci na uměleckou situaci a horizont Hrabalova odkazu napíší krátký příběh. Z těchto příběhů vznikne kniha, která bude distribuována přímo na náměstí (v kavárně, v knižním automatu „Svět“ apod.), zároveň symbolicky přenese pomník-náměstí v podobě knihy do privátního prostředí čtenářů.

přebal knihy - koncept

Autorský kolektiv

Klíčem k výběru osobností do autorského kolektivu je jejich pomyslný význam a přítomnost v horizontu současné literární scény. Jedná se o autorky a autory, kteří mají vysoký umělecký kredit na domácí scéně, často podpořený nejvýznamnějšími domácími literárními oceněními, i v zahraničí – jsou častými reprezentanty ČR v literární oblasti na mezinárodních veletrzích, festivalech a jejich knihy či jednotlivé texty (zvlášťvV případě autorů poezie) jsou často překládány do dalších jazyků. Pevným kritériem pro výběr je alespoň jedno významné ocenění a alespoň jeden titul (v případě básnířek a básníků alespoň některé texty) přeložený do cizího jazyka.

Radka Denemarková
Česká spisovatelka, literární historička, scenáristka, překladatelka německých děl a dramaturgyně. Je jediná česká autorka, která obdržela Magnesiu Literu čtyřikrát – za prózu, za publicistiku, za překladovou knihu a hlavní ocenění Kniha roku 2019. Díla Radky Denemarkové byla dosud přeložena do 23 jazyků.

Bianca Bellová
Česká spisovatelka s bulharskými kořeny. Vystudovala VŠE. Pracuje jako překladatelka a tlumočnice z angličtiny, její texty vycházejí v příloze Práva Salon. Její novela Jezero byla nominována na Literu za prózu v rámci cen Magnesia Litera 2017, nakonec zvítězila v kategorii „Kniha roku". Za stejnou knihu získala Cenu Evropské unie za literaturu, jakož i Studentskou cenu Česká kniha. Její tituly jsou pravidelně překládány do dalších jazyků.

Jiří Hájíček
Vyrůstal na jihočeském venkově, kde později i pracoval. Román Rybí krev (2012) byl oceněn Magnesií Literou jako Kniha roku a V roce 2019 ji adaptovalo Jihočeské divadlo v Českých Budějovicích. Knihy Jiřího Hájíčka vyšly v angličtině, němčině, italštině a dalších jazycích. V září 2016 měl premiéru celovečerní film natočený podle románu Zloději zelených koní.

Marek Šindelka
Vystudoval kulturologii na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy a scenáristiku a dramaturgii na FAMU. O literatuře píše pro Hospodářské noviny. Jako svou prvotinu publikoval sbírku Strychnin a jiné básně (Paseka, 2005), kniha byla oceněna Cenou Jiřího Ortena za rok 2006. Je dvojnásobným držitelem ceny Magnesia Litera za prózu.

Anna Beata Háblová
Je architektka, teoretička, básnířka. Za architektonické návrhy i teoretické práce získala ceny Young Architect Award 2010, Young Planning Professionals Award 2012 a Juniorstav 2012. Její básně byly přeloženy do několika evropských jazyků.

Dále budou osloveni Kateřina Tučková, Petra Hůlová, Jáchym Topol a další.

Umístění prvků umělecké koncepce
U Synagogy
Ludmilina
Zenklova
Na Žertvách
Heydukova
2
3.1
3.2
6.1
7
8
9.1
11
12.1
12.2
13
1:750

Ronkova
Na Žertvách
Vacínova
1
3.3
4
9.3
12.3
9.2
10
9.5
6.2
9.4
6.3
8
5
12.4

NÁMĚSÍČNÍ
BOHUMILA
HRABALA

DEN ZEMĚ
HRA BAL
PP
HMP
Dlouhý

04

Krajinářské úpravy

04.1/ KRAJINÁŘSKÁ KONCEPCE

Z krajinářského hlediska návrhu dominují stromořadí a početné skupiny stromů, které doplňují pobytové plochy trávníku, záhony trvalek a okrasných travin. Objekty drobné architektury vč. kavárny v centru náměstí mají zelené extenzivní střechy.

Návrh reaguje na změnu klimatu systematickým využitím principů hospodaření s dešťovou vodou a technologií zajišťujících prosperitu růstu vysazených stromů (strukturální substráty, propojené kořenové prostory, propustné povrchy apod.). Důraz je kladen na výběr druhů, které se dobře adaptují na změnu klimatu a vytvoří specifický charakter náměstí. Důležitým momentem je tzv. tree canopy – zapojené koruny stromů, které od určité velikosti dokáží výrazně snížit tepelné ostrovy města. Jelikož náměstí Bohumila Hrabala je zakládáno jako zcela nová struktura, využíváme tohoto momentu k tomu, abychom zde vysadili stromů co nejvíce, aniž bychom rezignovali na další funkce náměstí. Naopak tyto funkce se vzájemně doplňují a stromy jim poskytují ideální prostorový rámec s ekosystémovými službami.

Vše je podřízeno soudobým dějům odehrávajícím se na náměstí: možnost potkat se a shromažďovat se, občerstvit se, pořádat trhy, pohodlně projít, ohleduplně projet na kole, možná něco zažít. Výsledkem je pak celkové estetické a společenské uspokojení.

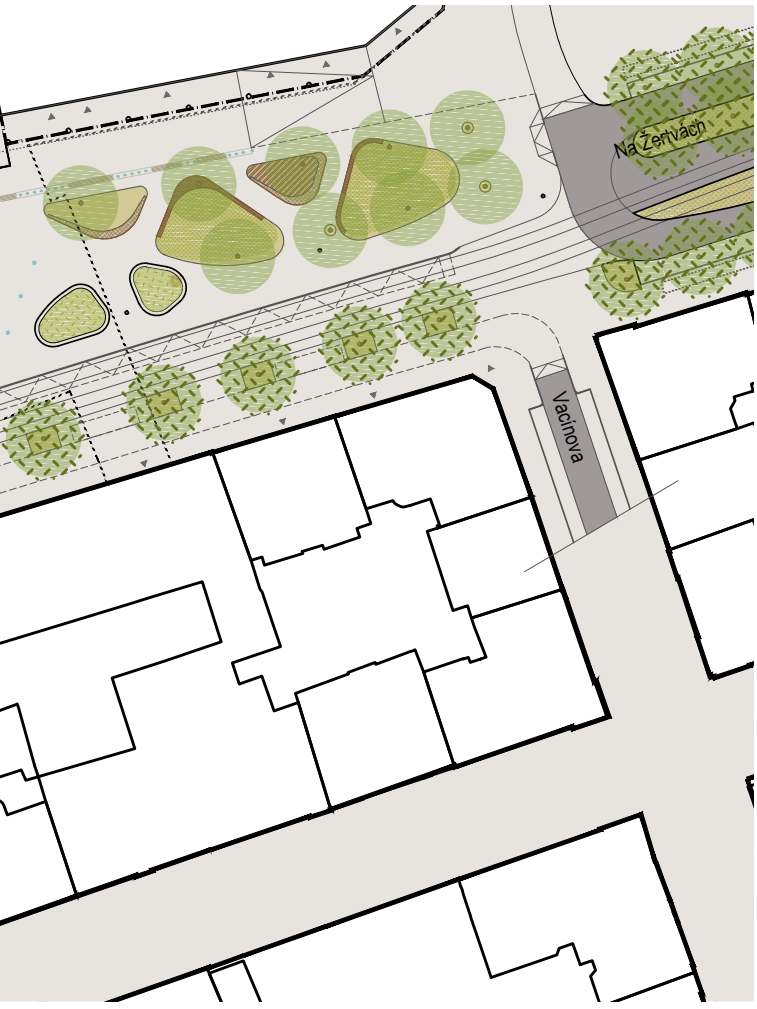
Stromořadí a skupiny stromů

Jasný rámec náměstí je dán obvodovým stromořadím podél nové budovy na severní hraně náměstí a při jižní hraně v uličním prostoru před stávajícími domy. Uvnitř náměstí jsou stromy rozmístěny zdánlivě nahodile a vytváří skupiny s víceméně souvislým korunovým zápojem. Vznikají zde vnitřní prostory s vlastním charakterem. Spojené koruny vytváří příjemné mikroklima a zamezují tvorbě tepelných ostrovů v městě. V místech, kde nelze sázet stromy (konstrukce metra a ochranná pásma) využíváme konstrukcí střešních deštníků s extenzivními zelenými střechami, které nabízí možnost se schovat před sluncem, deštěm. Skupiny jsou pak místy doplněny solitérami, jejichž pozice reagují na prostorová omezení zejména v podzemní části náměstí.

Place de la République, Paris

Navrženy jsou velkokorunné listnaté stromy, které dobře snášejí městské podmínky (sucho, prašnost, nedostatek vody, zhutnění povrchů, nedostatek vzduchu v půdě). Vhodnými druhy jsou např. jerlíny (Sophora),

dřezovce (Gleditsia), duby (Quercus), z nižších pak různé druhy okrasných třešní (Prunus) nebo hlohy (Crataegus) a další. Stromořadí při jižní straně náměstí je navrženo z břestovce (Celtis). Pro zajímavost a zvláštní určení jsou u kavárny navrženy borovice lesní (Pinus sylvesris) evokující Hrabalovo oblíbené Kersko. Výběrem tohoto druhu reagujeme na celkový koncept „vrstvy Bohumila Hrabala“, kdy se zde jakoby nahodile objevují prvky na Hrabala odkazující. Dalším odkazem na Hrabalovu tvorbu je jabloň, která se váže k povídce Ovčí hubičky.

Pro dobrý růst stromů je naprosto nezbytné, aby jejich kořeny měly dostatečný přístup k vodě a vzduchu, což souvisí s dostatkem nezhutněného prostoru v jejich okolí. Proto budeme využívat strukturálních substrátů spříměsí biouhlu. Kořenové prostory pak budou v logických celcích propojeny mezi sebou, což stromům zajisté také lepší podmínky pro transport láte a zejména pak zmíněné vody a vzduchu. Strukturální substráty s biouhlem budou použity i pod dlažbu a navazující povrchy. V místech intenzivnějšího pohybu vozidel nebo v místech s vyšším výskytem inženýrských sítí mohou být omezeně použity i prokořenitelné buňky.

Promyšlená práce s dešťovou vodou, kterou ke stromům dokážeme dostat díky propustné dlažbě, spádováním povrchů a zajištěním dostatku míst pro zásak do kořenových prostor zajistí dostatek vody a následně dobrý růst stromů. Využíváme tak dostupné principy HDV (hospodaření s dešťovou vodou).

Sationsplein, Apeldoorn

Extenzivní vegetační střechy

Na multifunkčním objektu s kavárnou jakož i na ostatních přístřešcích jsou navrženy extenzivní vegetační střechy. Ty také přispívají k redukci tepelných ostrovů a zadrží část dešťové vody a zpomalí její odtok. Část zadržené vody se díky transpiraci rostlin zpět odpaří, část bude využita pro rostliny samotné. V druhové skladbě pak převažují rozchodníky, které nevyžadují výraznou údržbu a vytvoří souvislý pokryv. Střešní krajina bude také zajímavá při pohledech z oken přilehlých budov.

PNørreport Station, Copenhagen

Pobytový trávník

Na výškovou členitost území návrh reaguje několika zlomy v terénu, které využíváme pro travnaté plochy. Stále však je v území dodržen princip bezbariérovosti. Hrany jsou také upomínkou na Hrabalovu Hráz věčnosti a slouží jako sedací zídky. Zvýšené hrany vytváří nakloněné roviny, na kterých jsou navrženy pobytové trávníky. Náměstí považujeme za významný reprezentativní prostor Prahy 8, proto zde navrhujeme automatický závlahový systém. Zajistíme tak kvalitní

Lewis Cubitt Park, London

pobytovou plochu, která také bude díky odparu vody přispívat k příjemnému mikroklimatu území a snížení prašnosti. Tyto plochy se místy uplatní i s cílem zvýšení plochy zásaku povrchové dešťové vody.

Směsné záhony z cibulovin, okrasných travin a trvalek

Květinový detail do náměstí vnáší směsné záhony z cibulovin, okrasných travin a trvalek. Jsou navrženy tak aby kvetly od časného jara díky cibulovinám až do pozdního podzimu. V zimním období pak záhony zdobí suché struktury rostlin a zejména travin. Okrasné traviny jsou zajímavé svou strukturou během celé sezóny a díky své výšce se uplatňují i v pohledu z větší vzdálenosti. Záhony pak přispívají ke zvýšení biodiverzity v území, protože poskytují útočiště mnoha bezobratlým druhům.

příklad řešení směsného záhonu

Principy hospodaření s dešťovou vodou

Co největší množství dešťové vody zasakujeme na místě, zpomalujeme její odtok nebo akumulujeme pro další využití ve formě závlahy. Využíváme proto strukturální substráty s biouhlem jako propojené pásy kořenových prostorů, které jsou schopné vodu zasakovat, retenovat a je odtud využitelná pro přímou závlahu stromů. Využíváme terénní sníženiny a travnaté zasakovací průlehy (swale). Dešťovou vodu z povrchu zasakujeme také díky dlažbě s většími spárami. Vodu pak svádíme spádováním plochy náměstí do travnatých ploch a do mírného úžlabí při severní hraně náměstí. Odtud ji necháváme natékat do plochy k tomu určené v SZ části území. Tato plocha je částečně dlážděná a návazně zatravněná a odtud se bude voda postupně odpařovat nebo zasakovat a přepadem jímat do akumulační nádrže. Voda z nádrže pak bude využita k závlaze zeleně na náměstí. V ploše pro retenování vody je navržena vrba, jakožto druh, který dobře snáší kolísání vodní hladiny i delší zamokření.

Další atrakcí přispívající nejen k zábavě a estetické kvalitě náměstí, ale také ke zlepšení mikroklimatu jsou vodní střiky (vodní mlha) navržené na ose pasáže nové budovy. Střiky reagují na pohyb lidí, zejména pak na děti a voda se z povrchu dlažby odpařuje, zasakuje se nebo opět stéká díky úžlabí do akumulační nádrže.

PALMOVKA
pid

05

Dopravní řešení

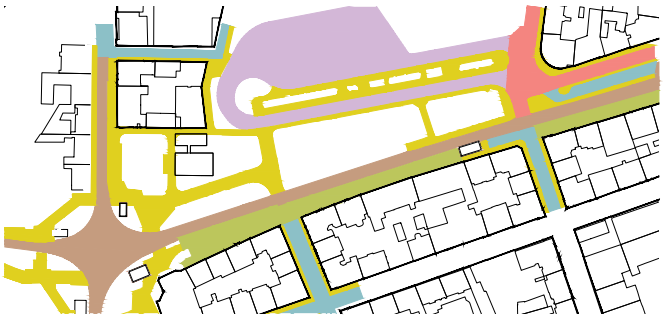
05.1/ DOPRAVNÍ ŘEŠENÍ

Z hlediska dopravy je v řešeném území navržena postupná proměna dopravního fungování složená z několika fází, které je třeba navzájem koordinovat z hlediska organizace dopravy, stavebně, a především z hlediska řešení odvodnění, VO, sloupů trakce atp.

FÁZE 3, kterou představuje tato studie, je výhledový stav náměstí ve scénáři s realizovanými všemi zásadními stavbami v okolí, které jsou aktuálně v procesu přípravy. FÁZE 2, kdy defakto vznikne nové náměstí, je fází, která bude v návaznosti na studii dále rozpracována. FÁZE 1 pak řeší časově předcházející projekt trolejbusové trati před započetím projektu náměstí.

FÁZE 0 Stav

V současnosti řešeným územím na jihu prochází tramvajová trať s omezeným vjezdem motorových vozidel v profilu s běžnými vysokými obrubami. Na severu pak fungují zbývající linky autobusů a trolejbusu v prostoru bývalého autobusového terminálu. Prostor mezi nimi je protkán zpevněnými pěšími cestami a řadou prošlapů v plochách zeleně v místech zásadních nevyřešených pěších vazeb především mezi jednotlivými zastávkami MHD v rámci dopravního uzlu. Průjezd cyklistů probíhá živelně zčásti skrz prostor terminálu, zčásti po TT.

zatřídění komunikací FÁZE 0

FÁZE 1 Předcházející realizace elektrifikace autobusové linky

Základní princip fungování území zůstává zachován, nicméně dochází k vybudování nové jednosměrné trolejbusové trati, která bude přivedena ve směru do centra při severní straně ulice Na Žertvách a jejíž konečná zastávka bude ve stávající tramvajové zastávce Palmovka (do centra) v řešeném území. Do této zastávky budou převedeny také zbývající linky z autobusového terminálu. Za výstupní zastávkou bude navrženo pět odstavů pro autobusy a trolejbusy. Nástupní zastávkou pak bude zastávka Palmovka v ulici Zenklova ve směru k Libeňskému zámečku. V zájmu zjednodušení křižovatky ulice Ronkova, Vacínova a Na Žertvách bude uzavřen výjezd z ulice Vacínova v severním směru do ulice Ronkova (stávající průjezd pěšími zónami při jižní straně řešeného území bude zachován). V provizorní podobě je možné doplnění chodníčků v trasách frekventovaných prošlapů a v místech pěších vazeb, jejichž význam vzroste s odsunutím provozu linek dnes ukončených v autobusovém terminálu.

FÁZE 2 Náměstí se stávajícími návaznostmi

V ploše zrušeného terminálu vznikne rozsáhlý polyfunkční objekt navázaný na stávající stanici metra, v převážně zelené ploše v jeho předprostoru dojde k terénním úpravám a zpevnění většiny ploch. Je navrženo sjednocení této plochy, plochy stávající pěší zóny při jižní straně řešeného území a pojížděné TT do společné úrovně (se zachováním principu odvodnění TT pomocí obrub do 20 mm) v režimu pěší zóny. Z této sjednocené plochy budou vystupovat pouze hrany zastávek plynule rampami napojených na zbytek plochy. Zásobování akcí konaných v ploše náměstí a příjezd k jižní fasádě polyfunkčního objektu bude zajištěno pojížděným koridorem vymezeným podél této fasády v rámci pěší zóny. Koridor bude zaslepený s prostorem pro otáčení na jeho západním konci. Obsluha objektů při jižní straně náměstí je zachována v zásadě ve stávající podobě, je ponecháno uzavření výjezdu z ul. Vacínova dále na sever (viz FÁZE 1).

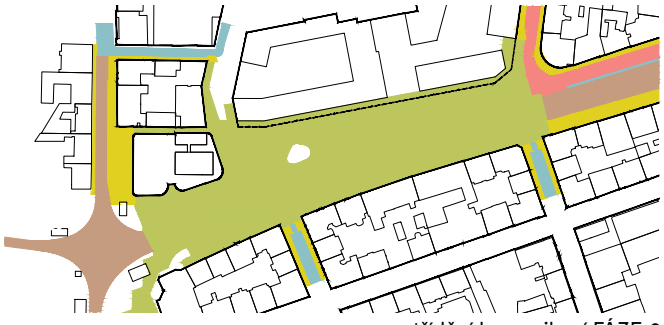
Ukončení ulice Ronkova je navrženo se zvýšenou plochou vozovky, stávající naddimenzovaná plocha křižovatky je minimalizována. Pro průjezd cyklistů je navrženo řešení umožňující jak nájezd do plochy náměstí a průjezd pobytovými plochami pěší zóny, tak i nájezd do pojížděné TT. V ploše náměstí jsou rovno-

měrně distribuována hnízda stojanů na kola s celkovou kapacitou několika desítek stání.

Ulice Na Žertvách v této fázi zůstává řešena ve stávající podobě, resp. s doplněným provozem trolejbusů a autobusů dle FÁZE 1.

Z hlediska řešení bezbariérovosti pro nevidomé je navrženo obdobné řešení jako funguje na Náměstí Republiky – pás s TT a odstavy trolejbusů bude vymezen varovnými pásy.

V ploše náměstí jsou ponechány volné příjezdy k jednotlivým sloupům pro vozidlo s plošinou, příjezd jeřábu 20t k objektu podzemního agregátu jižně od synagogy a příjezd hasičských vozidel k jednotlivým fasádám. Plošná prostupnost zpevněného náměstí zajišťuje doplnění všech dnes chybějících pěších vazeb. V rámci plochy je také navržen v blízkosti odstavů trolejbusů objekt kavárny integrující současně zázemí pro řidiče DPP.

zatřídění komunikací FÁZE 2

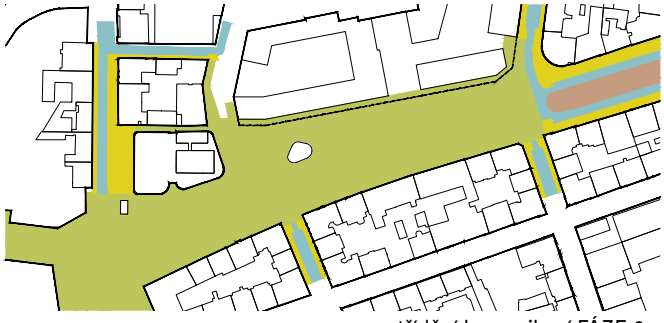
FÁZE 3 Náměstí s navazujícími záměry

V dlouhodobém výhledu se předpokládá realizace řady záměrů na náměstí a v jeho bezprostředním okolí, které budou mít vliv na jeho dopravní fungování.
Realizaci je zřejmě nejbližší záměr na integrování jihovýchodního vstupu do vestibulu metra do nového domu, který má nahradit stávající objekt v sousedícím bloku. To by umožnilo eliminovat existující sjíždění automobilů dna TT v tomto místě a místo toho zajistit kontinuální obsluhu bloků při jižní straně náměstí z pojížděného pásu jižně od TT v ploše náměstí.

Dalším záměrem je celková rekonstrukce ulice Na Žertvách do standardnější podoby městské ulice s TT, trolejbusovou tratí a autobusy se středovým pásem mezi směrově segregovanými komunikacemi. V rámci této stavby by mělo dojít k nahrazení dočasného řešení křižovatky s ulicí Ronkova plnohodnotným řešením včetně připojení navržených opatření pro cyklisty na plochu náměstí.

Zatím v podobě ideového záměru je možnost nahrazení budovy banky jihovýchodním nároží spodní křižovatky Palmovka novým objektem, který by do sebe integroval vstup do vestibulu metra a také dnes mimo objekt rozvinutou rampu podzemních garáží. To by umožnilo zajistit průjezd vozidel obsluhy pěší zónou podél fasády v celém tomto bloku místo různých variant průjezdů po TT. Současně by to umožnilo plnohodnotně zahrnout do plochy pěší zóny i samotnou křižovatku Palmovka.

Dalším ideovým záměrem je využít příští rekonstrukci TT v řešeném území k nahrazení stávajícího asfaltového krytu vozovky pojížděnou dlažbou obdobného typu, jaká bude použita ve zbytku náměstí. Z hlediska dopravního fungování nedojde k zásadní změně, ale zatím oddělený dopravní prostor TT se tak integruje do plochy náměstí i vizuálně.

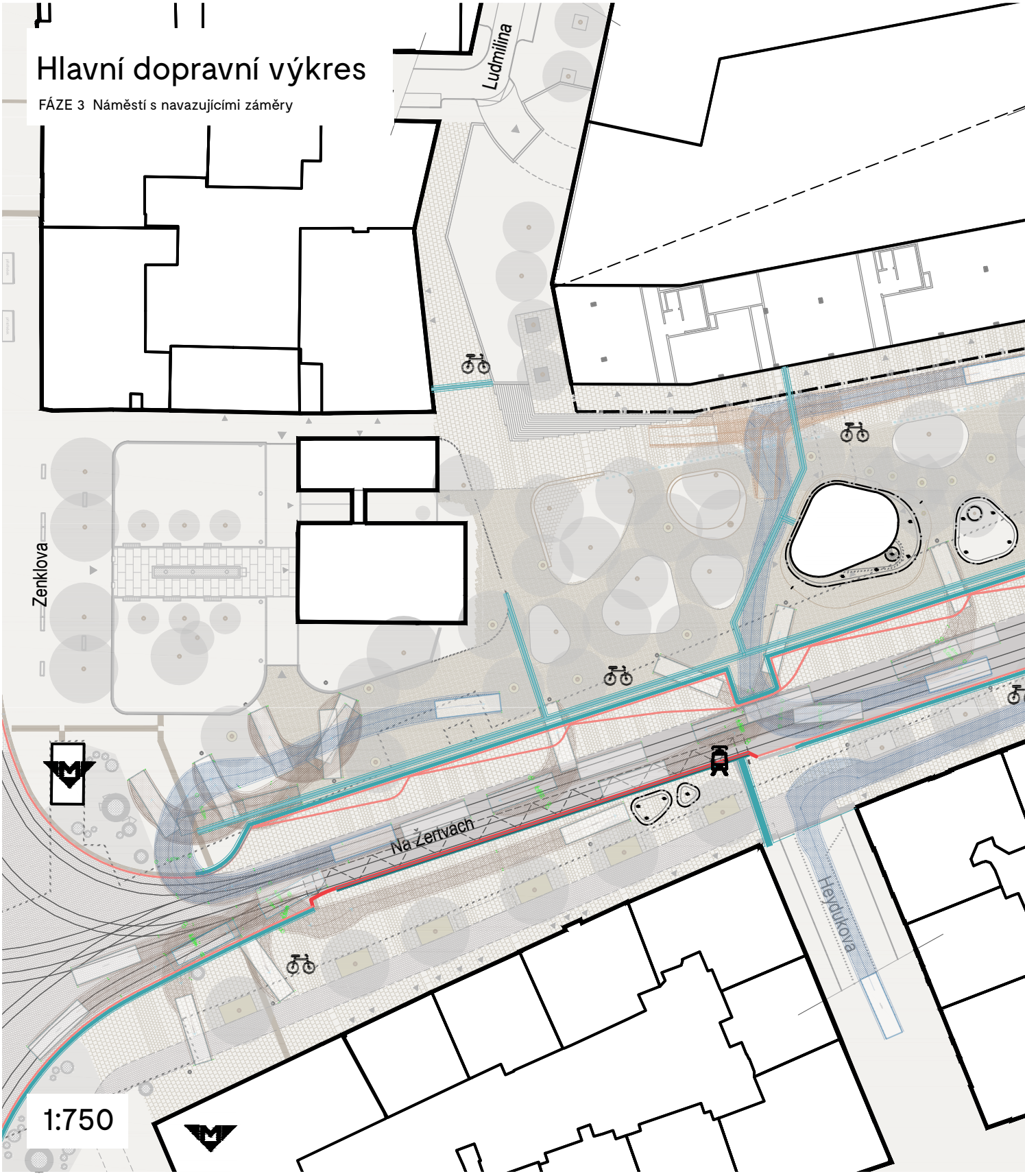

zatřídění komunikací FÁZE 3

- Místní komunikace IV. třídy – chodníky, stezky
- Místní komunikace IV. třídy – pěší zóny
- Místní komun. IV. třídy – zákaz vjezdu motor. vozidel (mimo MHD)
- Místní komunikace III. třídy – zklidněná
- Místní komunikace II. třídy – 50 km/h
- Účelová komunikace

Hlavní dopravní výkres

FÁZE 3 Náměstí s navazujícími záměry

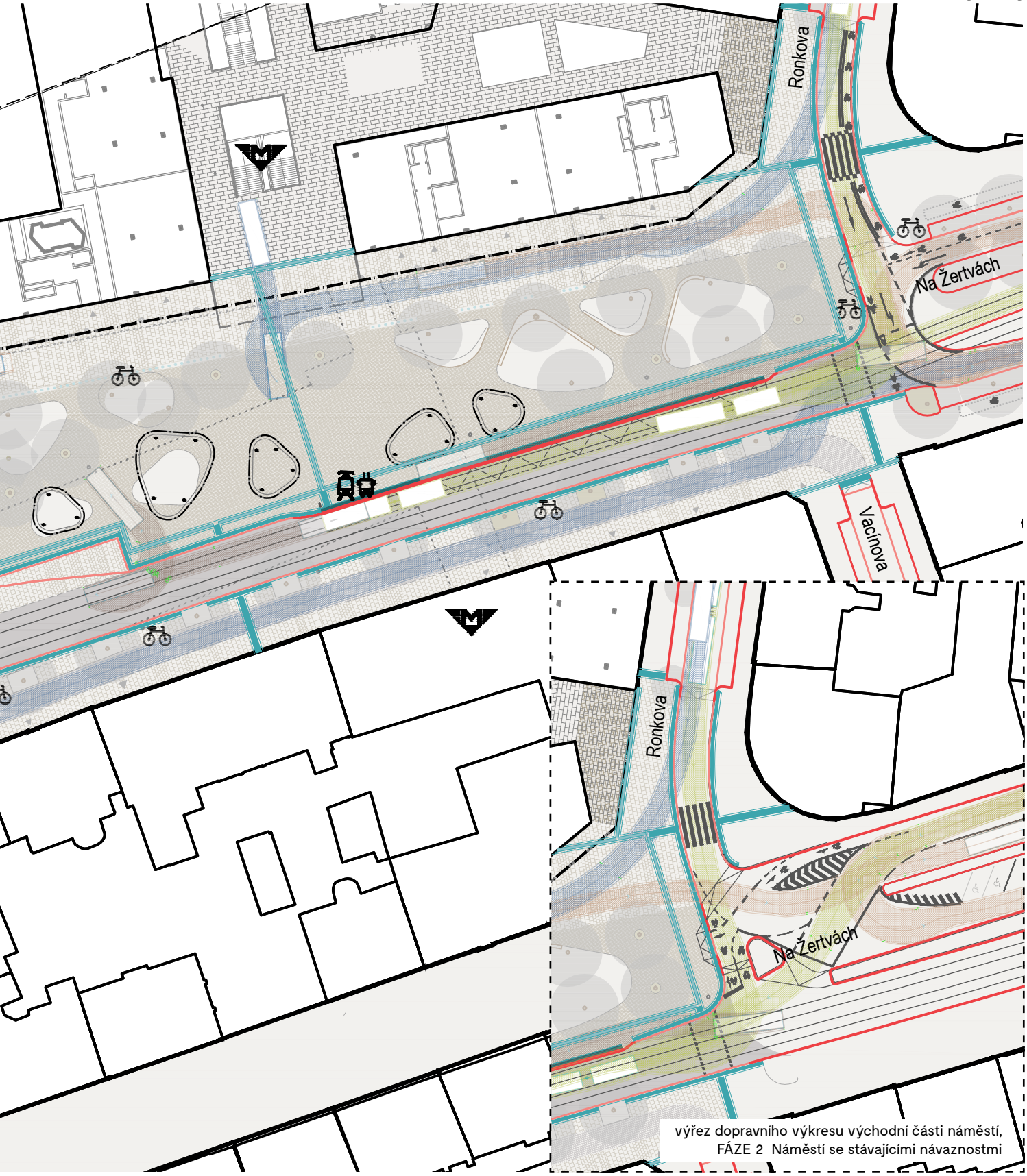

Výšky hran

- Hrana 0-2 cm, bezbariérová, neslouží jako vodící linie
- Hrana 8-15 cm, běžná výška obruby chodníku
- Hrana 20-30 cm, nástupní hrana zastávky tram / bus

Hmatné úpravy pro nevidomé

- Vodící linie
- Varovný a signální pás
- Kontrastní pás

výřez dopravního výkresu východní části náměstí,
FÁZE 2 Náměstí se stávajícími návaznostmi

Prověření průjezdů velkorozměrových vozidel

- Autobus / trolejbus kloubový, 18 m
- Popelářský vůz
- Hasičské auto / autojeřáb 20t
- Auto s plošinou (obsluha/oprava stožárů DPP)

Zastávky MHD a stanoviště cyklodopravy

- Tramvajová a trolejbusová zastávka
- Vstup do vestibulu stanice metra
- Cyklostojany

unit

UNIT architekti, s.r.o.
Thákurova 9, 166 34 Praha 6
IČ : 63987309 DIČ: CZ63987309
+420 224 356 470
info@unitarch.eu

www.unitarch.eu

UNIT architekti, s.r.o.
Thákurova 9, 166 34 Praha 6
IČ : 63987309 DIČ: CZ63987309
+420 224 356 470
info@unitarch.eu

www.unitarch.eu

